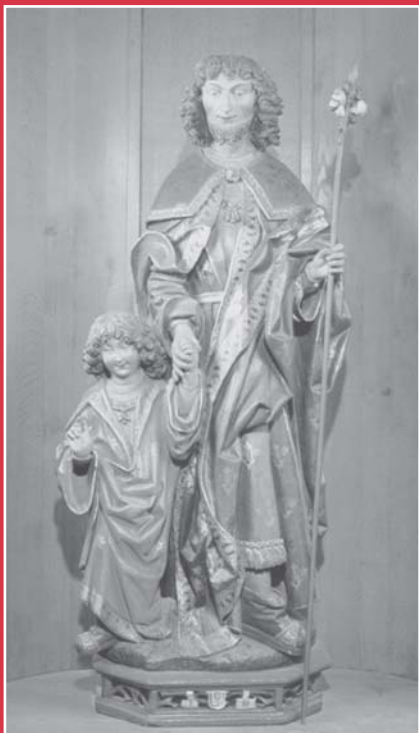

KOORGELEIDE

uitgave van de afdeling bisdom Roermond van de
Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging

Redactie-adres: Postbus 470, 6040 AL Roermond

nummer 74,
april 2006

In dit nummer van Koorgeleide ...

- 3 Ten geleide
- 4 Van het secretariaat
- 5 Kerkmuzikale / liturgische stem uit Rome
- 6 "Zingt een nieuw lied": De Geest bezongen IV
- 10 Activiteitenagenda
- 11 Kerkmuziek in de praktijk
- 13 Vanaf de orgelbank,
- 14 (Kerk)muziek op de elektronische snelweg XVIII
- 17 In memoriam Paul van Thiel
- 18 Toelichting op muziekbladen
DO-UT-DES-Muziekbladen
- 20 KGL-Bibliotheek-Nieuws
- 22 Nieuws alla breve
- 24 Kinderkoren in het parochielandschap
- 25 Gebed tot St. Jozef
- 28 VNK Info
- 29 Gregoriaans, aloude schat der kerkmuziek
- 31 De organist, een belangrijke liturgische functie,
- 33 De cantor
- 35 Salariëring kerkmusici
- 36 Orgel voor Gerardus
- 37 Cursusverslag
- 38 Jubilea en onderscheidingen

Koorsecretaris - dirigent - organist

- Aan alle parochiegeestelijken wordt één exemplaar van 'Koorgeleide' toegezonden.
- Elke koorsecretaris in de parochies ontvangt eveneens één exemplaar om dit binnen het koor te laten rouleren. **Mocht de adressering van het koorsecretariaat niet (meer) juist zijn, gelieve dit dan te melden aan het diocesaan secretariaat NSGV.**
- Een persoonlijk abonnement voor 2 nummers per jaargang is mogelijk door € 7,- per jaar over te maken op ons postbanknummer (zie onder.)

LEDEN VAN HET ALGEMEEN BESTUUR DER NEDERLANDSE SINT-GREGORIUS-VERENIGING IN HET BISDOM ROERMOND

Mgr. Dr. Th. Willemsen, vicaris voor Liturgie en kerkmuziek, voorzitter,
Abdijhof 1, 6041 HG Roermond (0475-334997)
Aalm. G. Grond, vice-voorzitter,
Graaf van Hornelaan 5, 6093 BM Heythuysen (0475-494442 tel. en fax)
J. Augenbroe, secretaris,
Laan van Hövell tot Westerflinter 27, 6411 EW Heerlen. (06-53265172,
fax.045-5740496) e-mail: jan.augenbroe@worldmail.nl
Drs. G. Moonen, penningmeester,
Bob Boumanstraat 26, 6042 EH, Roermond (0475-386772 werk)
H. Besselink, Eijkerweg 111, 6296 GG Margraten (043-4581657)
G. Franck, Burg.van Rijsingel 1, 5913 AM Venlo (077-3512412)
J. Halmans-Gommans, Matterhornlaan 13, 5801 KH Venray (0478-583806)
Drs. A. van Hout, Leursstraat 5, 6166 CL Geleen (046-4742834)
A. Ramos, Gijs van Aardennestraat 24, 6049 HV Herten (0475-334449)
E. Smeets, Kerkberg 7, 6374 ES Landgraaf (045-5312378)
J. Steijvers, Aldenhoven 28, 6093 HB Heythuysen (0475-496456)
L. Stultiëns, Schaapsweg 25, 6077 CD St.Odiliënberg (0475-533332)
C. Tonnaer, Broekstraat 20, 6085 HG Horn (0475-582276)

Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond (NSGV):

Postadres: Postbus 470, 6040 AL Roermond (ook voor het aanvragen van onderscheidingen)
Bezoekadres: Swalmerstraat 100, 6041 CZ Roermond (secretariaat en documentatiecentrum zijn op werkdagen te bezoeken, cq. telefonisch te bereiken tussen 14.00 en 17.00 uur)
Telefoon: 0475-386725 / fax: 0475-386797 / e-mail: nsgv@bisdom-roermond.nl
Bankrelaties: Fortis Bank: 22.98.52.599 en Postbank: 1028074, beide t.n.v. 'Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging, postbus 470, 6040 AL Roermond'

Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging (landelijk bureau)

Post- en bezoekadres: Plompetorengracht 3, 3512 CA Utrecht
Telefoon: 030-2331010 /fax: 030-2335680 / e-mail: info@nsgv.nl / www.nsgv.nl

UNISONO

Postadres: Plompetorengracht 3, 3512 CA Utrecht, www.amateurmuziek.nl
Telefoon: 030-2335600 / fax: 030-2335680 / e-mail: info@amateurmuziek.nl
Redactie: Aalm.Guido Grond, Rob Peters, Ad Voesten, Marian Verstappen (secr.)
e-mail: koorgeleide@home.nl; postadres zie NSGV Roermond

ISSN 1383 - 7109

Ten geleide

* Deze **eerste uitgave** van Koorgeleide, het kerkmuzikale, liturgische informatieblad van ons bisdom, staat mede in het teken van het pastorale jaarthema 'De kracht van de H.Geest'.

* **Aanbevolen liederen** rondom dit thema vindt U in de rubriek 'Zingt een nieuw lied...' - De Geest bezongen IV.

* Er wordt ruimschoots aandacht besteed aan **diverse onderwerpen** zoals de kinderkoren, de cantor, het gregoriaans en de organist.

* Bijzondere aandacht wordt er eens geschonken aan de **Heilige Jozef**. Op de voorkant van dit nummer vindt U een afbeelding van St. Jozef met het Kind, gemaakt door Jan van Steffeswert (begin 16e eeuw) - St.Nicolaaskerk te Heythuysen.

* Wist U dat er in een parochie of misschien in meerdere parochies het koor en andere gelovigen zich vanwege een **veiligheidsverordening van de brandweer** niet meer op het oksaal mogen begeven? Lees de rubriek 'Kerkmuziek in de praktijk' om uw juiste plaats in de kerk te vinden.

* Het moet de Redactie van het hart dat er **ondanks herhaalde verzoeken** te lange artikelen of mededelingen van

Kia's, cursussen en andere verslagen worden ingestuurd. Dit bezorgt de Redactie erg veel en onnodig werk. Om te voorkomen dat de Redactie zelf inkort of zelfs moet besluiten dit niet te plaatsen, gelieve u hiermee rekening te houden.

* **Zwaar onweer** hangt boven het hoofd van 'Koorgeleide'.

Met name de verzendkosten vormen een groot gedeelte van het budget van dit blad. Om te voorkomen dat Koorgeleide nog minder verschijnt willen wij een beroep op U doen voor een bijdrage in de portokosten. Alleen dan kan het onweer overdrijven. Ook in deze geldt: 'Nulla musica sacra sine pecunia!'. U kunt uw bijdrage overmaken op Postbank 1028074 t.n.v. NSGV Roermond o.v.v. 'Ondersteuning Koorgeleide'.

* Uiterlijke datum voor het inleveren van kopij (op floppy of per e-mail) voor KGL 75: **30 augustus 2006**.

* De Redactie wenst alle kerkmuzikale medewerkers een **vruchtbaar kerkmuziekjaar** toe ten dienst van de liturgie. Moge de H.Geest U allen bezielen in de lofzang Gods.

De Redactie

'Das Thema "Musik" soll dazu anregen, selber wieder zu singen oder Hausmusik zu machen. Vielleicht braucht es ja nur einen kleinen Anstoss, damit in einer Familie gemeinsam gesungen und gespielt wird.'

(Gerhard Eberts)

Van het secretariaat

- De brochure “**Wie, wat en waar zingen in de liturgie**” samengesteld door de Dienst Liturgie en Kerkmuziek in samenwerking met de diocesane NSGV is als nr. 6 in de serie Liturgische Documentatie inmiddels van de drukpers gekomen en werd samen met de Registers van Gezangen voor het liturgisch jaar toegezonden aan alle priesters en kerkmusici in het bisdom.

Bovendien is de brochure toegezonden aan de dirigenten van profane koren, die bij gelegenheid wel eens te gast zijn in de liturgie. Uit diverse spontane reacties bleek, dat de brochure in een behoefte voorziet zowel bij priesters als bij kerkmusici.

- De rijke en veelzijdige sortering muziek-literatuur van hedendaagse en oude componisten groeit gestaag. Organist Jan Steenbrink is binnen ons **documentatiecentrum** verantwoordelijk voor de registratie en de archivering van een- en meerstemmige bladmuziek met of zonder begeleiding. Hij verwacht zeer binnenkort de 5000ste partituur te kunnen registreren. Daarbij zijn de vele klassieke en moderne meerstemmige missen niet meegerekend.

De grote verscheidenheid in aanwezige bladmuziek maakt het beslist de moeite waard om met de heer Steenbrink eens een afspraak te maken als u aan repertoirevernieuwing toe bent.

- Het moet als bekend worden verondersteld, dat ons secretariaat op werkdagen **telefonisch bereikbaar** is tussen 14.00 en 17.00 uur onder nummer 0475-386725. Buiten deze tijden is het telefoonnummer niet bezet, maar staat wel het antwoordapparaat aan. Schroom dan niet, maar spreek duidelijk uw naam en telefoonnummer in. U wordt dan in ieder geval door een van onze medewerkers teruggebeld.

- In augustus 2004 startten wij een grootscheepse actie met als doel het **aantal koren en hun koorleden** dat in ons bisdom actief functioneert in de liturgie opnieuw in kaart te brengen. Na herhaalde verzoeken aan de koren om hun gegevens te verstrekken, kon de actie in november 2005 worden afgesloten en de resultaten in Koorgeleide nr. 73 van december 2005 worden gepubliceerd. Daarbij zonden wij met nr 73 ook een mutatieformulier mee met het verzoek om mogelijke mutaties in namen en adressen van dirigent, organist, voorzitter, secretaris en het aantal leden aan ons te willen doorgeven. Tientallen mutatieformulieren ontvingen wij inmiddels weer ingevuld retour. Met tussenpozen zullen wij u deze mutatieformulieren blijven toesturen met het verzoek om uw mutaties door te willen geven. Voor uw bereidwillige medewerking danken wij u zeer!

Jan Augenbroe,
secretaris

Zij die willen zingen vinden altijd een lied.'

(Zweeds spreekwoord)

'Muziek is de blikopener van je ziel'

(H. Miller)

'Het geloof is de vogel die zingt als de nacht nog donker is.'

(China)

'Menig stem klinkt beter als zij een toontje lager zingt.'

(Milac)

Kerkmuzikale/liturgische stem uit Rome

Pauselijke toespraak tot de 'Cappella Musicale Pontificia "Sistina"'

In de namiddag van dinsdag 20 december 2005 heeft Paus Benedictus XVI de leden van de 'Cappella Sistina' in de Sixtijnse kapel van het Vaticaan ontmoet. Tijdens deze ontmoeting heeft de Paus een kleine onvoorbereide toespraak gehouden, waarvan hierna een veelbetekend gedeelte volgt:

“De lofuiting tot God vereist het gezang. In heel het Oude Testament (met Mozes en David) en het Nieuwe Testament (in de Apocalyps) horen wij de gezangen van de hemelse liturgie, die een leerschool zijn voor onze liturgie in de Kerk van God. Daarom is uw bijdrage wezenlijk voor de liturgie: het gaat niet om een marginale versiering; voor zover de liturgie deze schoonheid vereist heeft zij het gezang nodig om de lof van God te bezingen en om de vreugde aan de deelnemers over te dragen. De pauselijke liturgie, de liturgie in de basiliek ‘St. Pieter’, moet een voorbeeld-liturgie zijn voor de wereld.

U weet dat door de televisie en de radio talloze mensen heden ten dage in alle delen van de wereld deze liturgie volgen. Zij begrijpen onder andere hierdoor wat liturgie is en hoe men de liturgie moet vieren.

Het is daarom zeer belangrijk dat niet alleen onze liturgisten de Paus leren hoe een liturgie goed te vieren, maar ook dat de ‘Cappella Sistina’ een voorbeeld moet zijn in het overbrengen van de schoonheid van het gezang om de lof van God te bezingen.

Ik weet dat deze schoonheid een grote inzet en en vele opofferingen van u vereisen. Jullie, jongens, moeten ‘s morgens vroeg opstaan om op tijd op school te zijn; ik ken het verkeer in Rome en kan dus vermoeden hoe moeilijk het is om op tijd aanwezig te zijn. En dan vervolgens tot het einde van de schooldag hard te werken... Voor dit alles bedank ik jullie van harte.”

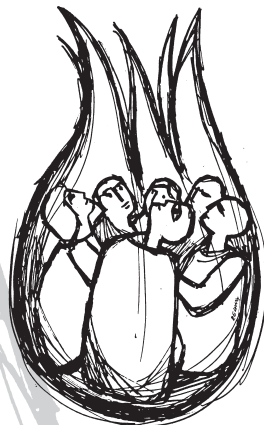
*(Vert. Wim Buys) (Uit: Caecilia (2 - 2006) -
Revue de musique liturgique du diocèse d’Alsace 115e année,)*

“Zingt een nieuw lied....”

DE GEEST BEZONGEN IV

*“De liturgie zou meer ruimte moeten maken
voor de aanroeping van de Geest:
'Kom, Heilige Geest,
vervul het hart van uw gelovigen,
en ontsteek in ons het vuur van uw liefde'.
Als we liturgie vieren, worden we bezielt
door het vuur van Gods Geest, de eeuwige liefde
die Vader en Zoon verenigt.”*

*Geroepen om te vieren - Liturgie
in het hart van het geloof - juni 2004,
blz. 39. (Verklaringen van de bisschoppen
van België - Nieuwe reeks nr. 30)*

*“De Heilige Geest is de adem van het geloof,
de adem dan ook van het gebed.
Zijn inspiratie komt niet van buitenaf.
Zijn kracht vloeit ons van binnenuit toe,
op die innerlijke plaats waar onze menselijke
hoop en ons verlangen hun diepste wortels hebben.”*

*Mgr. Frans Wiertz, in:
De Sleutel - dec.2005, blz. 11.*

*“Het enige echt christelijke feest.
Een windvlaag en wat vuurtongen halen,
meer dan Kerstmis of Pasen, ons leven
overhoop. De duif van Pinksteren stelt
lastige vragen.”*

*Bertram Westera, in:
HN - 21 mei 1994, blz. 19.*

*“Zolang wij adem halen
schept Gij in ons de kracht
om zingend te vertalen
waartoe wij zijn gedacht:
elkaar zijn wij gegeven
tot kleur en samenklank.
De lofzang om het leven
geeft stem aan onze dank.”*

Sytze de Vries, in:
Zingend Geloven 3-30, blz. 44

INLEIDING:

In het Jaar van de H.Geest uiteraard aandacht aan de Pinkster- en Vormselliederen. De liedsuggesties, een beperkte keuze, zijn niet uitsluitend bestemd voor deze liturgische vieringen. Zij zijn bruikbaar tijdens het vieren van “de gave van de Heilige Geest aan de Kerk en het begin van haar zending naar alle talen, volken en rassen” (Zie Rondzendbrief ‘De voorbereiding en viering van het Paasfeest’ (Lit.Doc., I, nr. 107)).

Voor een uitgebreide documentatie van H.Geestliederen en Vormselliederen, in diverse talen, verwijzen wij U naar reeds eerder gepubliceerde artikelen (zie onder) en naar de ‘Liedinformatiemap’ voor het Jaar van de H.Geest ten dienste van de dekenale korenavonden.

LIEDSUGGESTIES:

Propriumgezangen ter ere van de H.Geest

Refrein

De lief - de van God is uit - ge - stort in ons hart

M.: Jan Böhmer. In: Supplet. Liturgische gezangen bij bijzondere (feest)dagen, blz. 70-74. Eenstemmige zetting met orgelbegeleiding. Uitgave: Pamuse, Wijchen 2004.

Refrein: Zendt Gij uw geest, dan komt er weer le - ven, dan maakt Gij uw

Zendt Gij uw Geest, dan komt er weer leven.

Antwoordpsalm, in: antwoordpsalmen voor feestdagen ABC, blz. 50-51. M.: Jan Böhmer. Met harmonisaties voor begeleiding met orgel. Uitgave: Pamuse, Wijchen 2000. Andere melodie op dezelfde liturgische tekst in: LDII-434.

Zendt Gij uw Geest, dan komt er weer leven

Psalm 104 - antwoordpsalm voor o.a. Pinksteren. M.: T.Löwenthal, in: Continuo, 20 jrg., nr.2 - december 2005, blz. 2308.2310. Idem: M.: Bernard Bartelink, in: Continuo, 12e jrg., nr.3 februari 1998.

Vernieuw Gij mij, o eeuwig Licht

T.: A. den Besten; m.: Nürnberg 1676, in: GvLII, 538; LDII-848; LbK 437; Harm.II-41; VII-6; Cont.ZS 112.

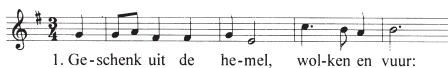
Zingt Jubilate

T.: W.Barnard; m.: F. Mehrrens, in: GvLII, 563; ZJ 401; LDII-963; Cont.MB 13; Harm.III-55; VI-37; Orgel door Jos Lerinckx: preambulum + canon + tussenspel, in: Bijlage Adem nr. 3 (juli-sept.1987); Bewerking Chris Fictoor in: Cont., 1e jrg, nr.3, blz.13-15.

De Geest van God waait als een wind

T.: M.Koijck-de Bruijne; m.: G.Voorhoeve, in: GvLII, 586; Harm.II-79; VIII-26; Cont. ZS-I-260; begeleiding Fl. Veldmans in Donekbijlage 14 (1998), blz. 118-119.

Geschenk uit de hemel

T.: Andries Govaart; m.: Chris Fictoor, in: ZG6-18.

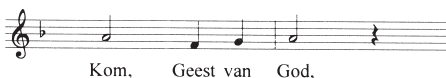

Wij zoeken hier uw aangezicht

T.: Sytze de Vries; m.: English Hymnal 613 - met name de strofen voor Pinksteren, str.18 t/m 20, in: ZG6-48.

Voor wie leven op Gods adem

T.: G. Grond; m.: H. Wolfs, in: KGL53-april 1998 (Do-Ut-Des-Muziekbladen).

Kom, Geest van God

Acclamatie bij voorbede. M.: W.Vogel, in: 'Zingt voor de Heer een nieuw gezang' - 25 jaar LbK, blz. 45 en in ZG6-95.

Zendt Ge uw ademtocht

Antwoordpsalm, ontleend aan Ps. 104, 30. M.: Maurice Pirenne, in: Wisselende Gezangen 285 en 'U zoekt mijn hart - I' (ook op CD te beluisteren).

Kom, heilige Geest

Motet SATB, in: Continuo - maart 1989 - MB 65-66.

Tot de Heilige Geest

Evangeliielied, nr. 6. T.: Michel van der Plas, m.: Louis van Dijk, in: Evangelieliederen II. Uitgave: Gooi en Sticht, Baarn 1994.

De wereld is gewonnen

T.: J.W.Schulte Nordholt; m.: Fr.Mehrrens, in: GvLII, 592; ZJ 432; LbK 251; Harm.II-56; VII-44.

De Geest uit vier gewesten

T.: G.Helderenberg; m.: J.Wuytack, in: ZJ 411.

Gods adem die van boven kwam

T.: W.Barnard; m.: J.Wuytack, in: ZJB 436. Orgelbegeleiding, tussenspelen en postludium in: Bijlage Adem, nr.2 (1995); id. in: Bijlage 'Zingt Jubilate' Orgelbegeleidingen.

Wat zijn de goede vruchten

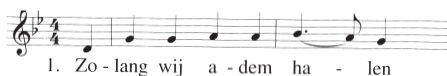
T.: W.Barnard; m.: W.Vogel, in: ZJ 431; LbK 252; Orgelbegeleiding door Carl van Eyndhoven: fughetta+allegretto+adagio, in: Bijlage Adem, nr. 2 (april-juni 1987).

De Geest in ons

T.: N.Tromp; m.: G.Sars, in: LDII-933.

Een gebed tot Gods Geest

T.: Zr. Francisca; m.: G.Grond, in: LDII 932. Orgelbegeleiding: H.Wolfs: KGL 54-sept. 1998, blz.13-14 + Do-Ut-Des-Muziekbladen.

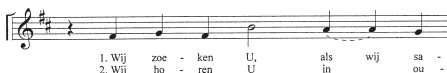
Zolang wij adem halen

T.: Sytze de Vries; m.: Llangloffan, Wales, in: ZG3-30.

De Geest des Heren is op Hem

T.: J.Schulte Nordholt; m.: P.Schollaert, in: LDII-1041; ZJ 726. Orgelbegeleiding van Peter Pieters, in: Bijlage 'Zingt Jubilate'-Orgelbegeleidingen, blz. 38. Uitgave: Het Madrigaal-Leuven 1992, 1e druk.

Wij zoeken U, als wij samen komen

T.: H.Jongerius; m.: Mark Joly. 2 en 3 gemengde stemmen + orgelbegeleiding. Bijlage bij 'Lied en Liturgie, nr. 4, okt.-nov.-dec.2004. Uitgave: Het Madrigaal, Leuven.

Veni Sancte Spiritus

Jos Besselink, Veni Sancte Spiritus, in: KGL 59 - mei 2000 - Do-Ut-Des-Muziekbladen.

Veni Sancte Spiritus

Hans Besselink, Veni Sancte Spiritus (een instrumentaal gebed door 2 saxofoons + orgel), in: KGL 64 - april 2002 - Do-Ut-Des-Muziekbladen.

AFKORTINGEN van vermelde liedbundels:

- GvLII: Gezangen voor Liturgie, Gooi en Sticht, Baarn 1996, 2e druk;
- LDII: Laus Deo, Bisdome Roermond, 2000;
- LbK: Liedboek voor de kerken - Meestemmige zettingen, Boekencentrum, Zoetermeer 1973;
- ZJ: Zingt Jubilate, De Garve-Brugge 1977;
- ZJB: Zingt Jubilate Bijvoegsel, De Garve-Brugge, 1992;
- ZG: Zingend Geloven. Bijdragen tot de ontwikkeling van het nieuwe kerklied. 8 delen: 1st. en meest. uitgave. Uitgeverij: Boekencentrum, Zoetermeer, o.a. 2004.
- Harm.: Harmoniale. Begeleidingen en harmonisaties. Uitgave: Pamuse, Wijchen, delen 1-8.

AANBEVOLEN LITERATUUR:

- De Heilige Geest en de Liturgie, Tijdschrift voor Liturgie, 82ste jrg., nr. 1/2 (1998). Verslag van het 42ste Liturgisch Congres, Oostende, 28-29 oktober 1997;
- Bert Stolwijk, Lieder voor een vormselviering, in: Doorgeven, 12e jrg. 1998, nr. 5, blz. 16-19;
- De liturgische muziek bij de viering van het vormsel, Hoofdstuk 4, in: Serie 'Liturgische Nieuwsbrieven', nr. 2 Liturgie van het Vormsel, 2e herz. druk (1990)(Bisdome Rotterdam);
- Gerard Kock, Pinkstersequens: Veni Sancte Spiritus, in: Opmaat, jrg.2 (1987), nr.3, blz. 12-14; KGL 36-april 1992, blz.15-17;
- Hans Waagemakers, Zingen in de Vormselviering, in: Opmaat, jrg.4 (1989), nr. 3, blz. 4-7;

- Gerard Kock, Wat zingen wij met Pinksteren?, in: Opmaat, jrg.9 (1994), nr. 3, blz.3-7;
- Guido Grond - Marcel Verheggen, De Heilige Geest bezongen I Suggesties voor de Vormselviering, in: KGL 44-december 1994, blz.5-7;
- Fons Kurris, Eys-kout - Vormsel, in: -idem-, blz.15;
- Guido Grond - Frans Jespers, De Heilige Geest bezongen II
Wie zingen er bij het vormsel? in: KGL 45-april 1995, blz.6-7;
- Guido Grond - Frans Jespers, De Heilige Geest bezongen III
Wat zingen we tijdens de vormselviering?
in: KGL 46- september 1995, blz. 17 en 20-24;
- Josef Lamberts, Het Vormsel - Geschiedenis, Theologie, Liturgie en Catechese (Liturgische Handreikingen 22 - Commissie voor Liturgie van het bisdom Breda);
- Gerard Kock, De pinksterpsalm 104, in: Opmaat, jrg.17, nr.3 - maart 2002, blz.3-5;
- Gerard Kock, Scheppende Geest, in: KGL53-april 1998, blz.8-10;
- Bouwstenen voor een vormselviering. Rond de thematiek 'Handen'. Een uitgave van het Liturgisch Centrum Roermond, juni 1975, met de liederen: 'Open handen'; 'Ballade'; 'Zeven gaven'; 'Waar staat een gedekte tafel'; 'Vrede'; 'Vuur'.
- Ko Joosse, Pinksteren: Vijftigste Paasdag of feest van de Geest? Bijbelse, historische en volkskundige achtergronden van het Pinksterfeest, in: Tijdschrift voor Liturgie, 90ste jrg., nr.1-februari 2006, blz.51-64.

(wordt vervolgd)

Guido Grond

ACTIVITEITENAGENDA

• KIA'S en Korenontmoetingsavonden-avonden 2006

Koorkring	Datum	Plaats	Thematiek
Heythuysen	28 september	Baexem	H.Geest
Thorn	11 oktober	Thorn	H.Geest

• Negende festival van het Gregoriaans te Watou: 24 - 28 mei 2006

• CEDAME 2006: 21 t/m 24 september te Dublin (Ierland)

Kerkmuziek in de praktijk

De kerkmuziek op zijn plaats gezet.

Tijdens en na het Tweede Vaticaanse Concilie werd de wens uitgesproken om het liturgische koor dichterbij de gelovige gemeenschap te betrekken.

De lang gekoesterde plek hoog achter in de kerk bij het orgel werd ter discussie gesteld.

Voor de zangers en zangeressen was en is het een veilige plek. Soms lijkt het wel een vrijplaats waar je ongezien al dan niet kunt deelnemen aan de liturgie. Te laat komen of eerder weg gaan is, volgens velen, geen probleem. Ook de uiterlijkheden als kleding en "zit mijn haar wel goed?" zijn op die plaats niet aan de orde.

En tot slot is er altijd de mogelijkheid om tussentijdse besprekingen te houden over vele al dan niet relevante onderwerpen.

De uitwerking van bovengenoemde wens om het koor dichterbij de liturgie te brengen, kent zo zijn problemen. Want allereerst zullen de koren doordrongen moeten zijn van hun belangrijke rol in de liturgie. Vaak een voorbeeldrol. In de volkszang en het volksgebed zijn zij vaak de roergangers.

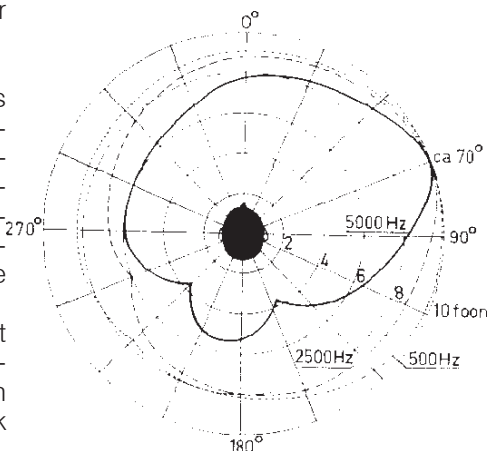
Als uiteindelijk de koorleden door dirigent en/of voorganger over de streep getrokken zijn om hun veilig nest te verlaten en een plekje op te zoeken dichterbij het volk en de liturgie, doet het volgende probleem op. Waar gaan we naar toe?

Het kerkgebouw is groot en qua bouwstijlen veelzijdig. Daarom is het belangrijk om indien men een nieuwe koorplek zoekt zeer

zorgvuldig met de ruimte, en de architectuur van die ruimte, om te gaan.

De meest aangewezen alternatieve plek is vóór aan de zijkant in een zijbeuk, met zicht op het priesterkoor en zicht op de kerkgangers. Akoestisch is dit een goede plaats. Uit onderzoek blijkt dat de luisteraar het beste hoort als de geluidsbron uit een hoek van 70 graden van opzij binnenkomt. (Denk maar eens aan de mensen die iets niet goed horen. Automatisch draaien zij hun hoofd een beetje.)

In hele grote kerken vinden we vóór aan de zijkant ook vaak het tweede kleinere koororgel.

Deze plek zorgt er voor dat het koor dichterbij zowel de liturgie, als het volk, staat. Het gevoel van een volwaardige deelname

aan de liturgie zal er sterker zijn dan voorheen. De interactie tussen het koor en een eventuele cantor wordt vergemakkelijkt. Het kerkvolk zal zich veiliger voelen in de samenhang, immers zij bevinden zich veel dichterbij de muzikale bron.

Er is ook nog een andere belangrijke voorwaarde nodig om tot een succesvolle verplaatsing over te gaan. Een goed instrument om het koor en volk te begeleiden. Er zal gedacht moeten worden over de bijplaatsing van een nieuw, of tweede hands, pijporgel. De grootte van dit instrument is afhankelijk van plaats en geld. Maar zorg dat het instrument in ieder geval bevredigend is voor koor en organist en ook klanktechnisch in de ruimte tot zijn recht komt.

Kleed de nieuwe plek zodanig aan dat zij versmelt met de overige ruimte. Denk daarbij eventueel aan stoelen of banken en de vloerbekleding. Vaak is het mooi om deze koorruimte af te bakenen met lage houten kunstvolle “om-timmering”. Zorg voor een opgeruimde rustgevende plek die ook toegankelijk is als het koor niet zingt. En zorg dat, bij afwezigheid van een koor, er geen grote lege ruimte ontstaat. Als aan bovengenoemde voorwaarden kan worden voldaan, zullen de muzikanten zich gemakkelijker thuis voelen in hun nieuwe “woning”.

Waarom kan het koor niet gewoon vóór achter het altaar gaan staan?

Er zijn kerken die vanwege hun architectuur inderdaad ingericht zijn hiervoor. De ruimte achter het altaar is zo diep dat er een orgel tegen de zijwand staat en er zich aan weerszijden koorbanken bevinden. Doch bij de meeste middelgrote en kleinere kerken is de ruimte beperkt. Een grotere groep mensen achter het altaar

verstoord de rust en het beeld in de liturgie. Voortdurend sta je als het ware in de weg van de liturgische handeling. Denk maar aan het blokkeren van het tabernakel. Of de misdienaars en priester die in hun “route” belemmerd kunnen worden. Verder kunnen de altaar- en lezenarmicrofoons een storende invloed hebben op de zang. En veelal is er te weinig ruimte om een voldoende draagkrachtig instrument te plaatsen.

Om al deze redenen ziet men het liefst dat het priesterkoor aan de priester voorbehouden blijft.

Moeten we onze veilige plek boven dan maar opheffen? Ik denk van niet. Het zou heel goed kunnen om beide plekken te gebruiken. Afhangelijk van de gebruikers en hun wensen alsmede de liturgische invulling en het aantal kerkbezoekers zou je kunnen bekijken wanneer welke plek het beste gebruikt kan worden. Zie het als een verrijking van de liturgie. En niet als een degradatie van het koor.

Tot slot. Een verplaatsing van het koor en/of orgel heeft alleen zin als nagenoeg iedereen hierin mee wil gaan. En de nieuwe omstandigheden optimaal gerealiseerd kunnen worden.

Te weinig ruimte, of andere slechtere omstandigheden kunnen tot veel frustraties leiden bij de koren. Vandaar dat zorgvuldig overleg, voorlichting en denkwerk met behulp van alle betrokkenen en eventueel externe deskundigen, onontbeerlijk is.

Voor de zangers en zangeressen zal het in het begin allemaal erg wennen zijn. Doch mijn ervaring is dat eenmaal neergestreken, de koorzang ook beneden geveleugeld kan klinken.

Ad Voesten

Vanaf de orgelbank

Kassa

Eén van de aspecten bij de uitoefening van het orgelambt is dat je er geld mee kunt verdienen. Het is zeker niet het meest verheven aspect maar onderhandelingen, afspraken en contracten vormen een essentieel onderdeel van je bestaan als musicus. In die context is het interessant om de verschillende stadia die je als aankomend musicus doormaakt eens nader te belichten.

Zo gauw een gemeenschap ontdekt dat zij een talent binnen de gelederen heeft is het een kwestie van tijd voor er een afvaardiging van een plaatselijke vereniging voor de deur staat. "Jongen, jij mag de volkskerstzang begeleiden. Wat vind je daar van?" Zo'n kans laat je natuurlijk niet voorbij gaan. Het 5-Mei-comité, de werkgroep oecumene,

het bejaardenkoor, het vrouwengilde en de toneelvereniging volgen spoedig. Enthousiasme alom maar betalen is er in die fase niet bij.

Fase twee dient zich aan op het moment dat je een (bescheiden) vergoeding gaat vragen. De relatie met de verenigingen die jou toch de gelegenheid geven om ervaring op te doen, bekoelt aanzienlijk door zoveel jeugdige hoogmoed.

In de derde fase, tijdens en na de conservatoriumstudie, wordt algemeen aanvaard dat je als speler professionele kwaliteit levert en dat het niet meer dan redelijk is dat daar een vergoeding tegenover staat. Sommige instellingen gaan naarstig op zoek naar een nieuw talent, andere zijn bereid te betalen, maar het blijft moeilijk om het bedrag op te krikken naar een professioneel niveau. Het zijn en blijven toch je dorpsgenoten.

De vierde fase treedt pas in als je je vertrouwde woongemeenschap de rug toekeert en je elders als gediplomeerd musicus een respectabele functie gaat bekleden. Meestal stap je direct in de voetsporen van je voorganger(s) met alle traditie en status daaromheen. Je wordt per direct voor vol aangezien en men is ook makkelijker bereid om daarvoor te betalen. .

"Hoe zit het met fase vijf?" zal de aspirant zich afvragen nu het interessant begint te worden. Helaas.....! Dat wordt: emigreren naar het buitenland, of omscholen tot een baan bij de verzekering. Nadeel van de laatste optie is wel dat binnen de kortste keren een afvaardiging van een vereniging voor de deur staat; "Beste man, wij hebben vernomen dat u het alleen nog voor de hobby doet, wat zou u er van vinden om bij ons de volkskerstzang te begeleiden?" "Zucht!

Theo Hes

(Kerk)muziek

op de elektronische snelweg (XVIII)

* **www.misboekje.nl**

De Stichting R.K.Voorlichting heeft een website waarop het lekengelovigen mogelijk wordt gemaakt zelf liturgieboekjes samen te stellen. Volgens de stichting voorziet de site in een grote behoefte omdat veel mensen uitvaartdiensten en huwelijksvieringen een persoonlijk karakter willen geven, maar “veelal niet thuis zijn in de liturgie die bij deze specifieke Eucharistie- of Gebedsvieringen hoort”. De site heet ‘misboekje.nl’ en biedt momenteel concepten aan van drie vieringen: een huwelijksmis, een huwelijksgebedsdienst en een requiemmis. Een uitvaartdienst en een doopviering zijn in voorbereiding.

(Bron: NOS-TT-RKK - ANP (10 nov. 2005))

* **www.tongerlo.org**

Website van de Abdijboekhandel ‘De Oude Linden’ - Centrum voor Liturgie en Pastoraat van de Abdij Tongerlo. Daar o.a. religieuze uitgaven zoals zangbundels, partituren, cd's en dvd's.

* **www.middenonderu.nl**

In 1964 waren het de Franciscanen in Maastricht die begonnen met de tekstuitgaven waaraan zij de naam gaven ‘Midden Onder U...’. Nog steeds ademen de teksten de franciscaanse geest. Bekend zijn de veelgevraagde werkaternen met suggesties voor specifieke gebeurtenissen als huwelijk, uitvaart, doop, eerste communie.

* **www.denken-im-glauben.de**

Meertalige Gottesdienst-Lieder in het internet. Tien bekende liturgische gezangen die bij internationale vieringen gezongen kunnen worden kunt u aldaar downloaden. (Bron: Gottesdienst, Nr. 15 (2005)).

* **www.zingmagazine.nl**

De website van het tijdschrift ZINGmagazine als je van zingen houdt. Dit tijdschrift komt tot stand in samenwerking met Unisono en KBZON en verschijnt 6 maal per jaar. Prijs: jaarabonnement: € 19,50. Bel: 020-7655308 of mail naar: abo@zingmagazine.nl Zie ook: www.amateurmuziek.nl.

* **www.wardcentrum.nl**

Daar informatie over ‘STEPPING TONES’, een zangmethode ontwikkeld op basis van de ideeën van Justine Ward (1879-1975). De methode gaat ervan uit dat muziekonderwijs meer is dan alleen leren zingen. Kinderen leren ook luisteren naar muziek, noten lezen, muziek noteren en een instrument bespelen. Wanneer zij de kans krijgen met al deze vaardigheden vertrouwd te raken ontwikkelen ze al doende hun muzikale zelfstandigheid en vrijheid.

* **www.gehrelsmuziekeducatie.nl**

Hier o.a. informatie over de liedjesbundel 'KLANKKLEUR', met zestig speciaal geschreven kinderliedjes. Een- en meerstemmige liedjes, canons en wereldmuziek. Voor elk liedje is een speciaal kunstwerk gemaakt met didactische suggesties en twee cd's. Een aanrader.

* **www.mozartways.com**

(internationaal) - www.mozart2006.net (Oostenrijk) - www.mozart2006.at (Salzburg)

Bovenstaande internetsites zijn relevant voor 2006 MOZARTJAAR. Wolfgang Amadeus Mozart was een graag geziene gast op feestjes dankzij zijn charme en bovengemiddelde vaardigheden op de piano. In tegenstelling tot zijn composities, had het muzikale wonderkind niet het eeuwige leven: hij stierf op 35-jarige leeftijd. Op 27 januari j.l. zou hij 250 jaar geworden zijn. Die datum luidde nu het Mozartjaar in, dat vooral in Salzburg (geboren) en Wenen (gestorven) uitbundig wordt gevierd.

* **www.theology.de**

Een homepage over 'Kirche & Theologie im Web'. Klik aldaar op 'Musik'. Ook informatie over gratis downloaden van muziek via Choral Public Domain Library (engels, meer dan 3500 partituren.) Ook gratis downloaden van het programma 'Finale' en 'Finale Notepad'. Bovendien: Noten-umsonst.de en Werner Ickings Notenarchiv.

* **www.taize.fr**

Uitgebreide informatie in diverse talen en over boeken, liederenbundels, Cd's en video's van Taizé, in verschillende landen. Klik op 'Nederlands' en dan gegevens over 'Gebed-liederen': 'Hoe kunnen we het gemeenschappelijk gebed voortzetten?', vragen mensen aan het einde van een week in Taizé.

* **www.churchmusic.org.uk**

Een website over Anglican Church Music. O.a. ook een Composers- en Organ-site en diverse links. Bv. naar New Anglican Church Music en Canterbury Cathedral.

* **www.draeseke.org**

Over de componist Felix Draeseke (1835-1913), een van de begaafdste componisten van de Nieuwduitse School, zeer gewaardeerd door o.a. Richard Strauss en Karl Böhm. Hier ook gedetailleerde informatie over biografie en catalogus van zijn composities enz. met geluidsvoorbeelden. Naast opera's componeerde hij zowel geestelijke als profane koorwerken, o.a. Requiem in b, op. 22 (1883), Adventlied, op.30 (1871-5), psalm 23, op. 59 (1889).

* **www.orgelkring-kerkrade.nl**,

De website van de Stichting Orgelkring Kerkrade die dit jaar 15 jaar bestaat.

* **www.recmusic.org/lieder**

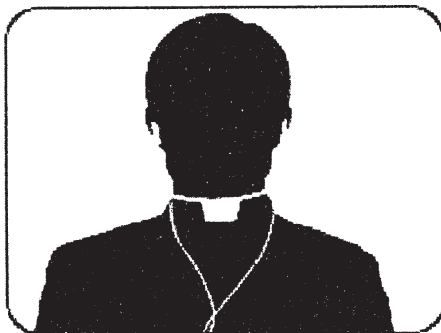
Hier uitgeschreven teksten van bijna 18.000 liederen uit de klassieke literatuur en van ruim 28.000 koorwerken en andere klassiek vocale werken. Men kan via verschillende ingangen zoeken op naam van de componist of tekstdichter etc. (Bron: ZINGmagazine, nr. 7 (maart/april 2006).

*** PODCASTING - catholicinsider.com,**

The world through the eyes and ears of a priest.

Roderick Vonhögen (35), pastor van vier samenwerkende parochies, te Amersfoort heeft onlangs een tweejarige studie sociale communicatie achter de rug. Hij heeft zijn eigen uitgebreide, interessante website met o.a. Time for your daily Breakfast, with fr. Roderick.

Hij stond maandenlang op nummer één in de internationale lijst van meest succesvolle Podcasters. Roderick Vonhögen verspreidt het Woord van God op een zeer moderne en hippe wijze. Hij is zo succesvol dat zelfs het Vaticaan interesse toonde. Inmiddels fietst Roderick heen en weer tussen kerk en studio. (Zie: www.tweevandaag.nl).

Wat is 'Podcasting'?

Het woord is een samenvoeging van de 'Ipod' en 'broadcasting', wat staat voor uitzenden. Iedereen die dat wil, kan zijn eigen radioprogramma maken en op Internet zetten. 'Podcasting' is een creatie van Adam Curry.

Nieuwsgierig geworden: surf dan naar www.ipodder.org, de website van Adam Curry. Nederlandse informatie: www.podcastinfo.nl of www.podstart.nl

Iedereen met een mp-3-speler kan via Catholicinsider.com de uitzending downloaden en beluisteren. De priester bereikt niet enkel katholieke luisteraars, want tweederde van zijn luisteraars is niet-katholiek of ongelovig. Zijn programma luidt: Godcasting: God op je iPod. (Zie ook: DE IPOD-PRIESTER, in Vrij Nederland, 14 januari 2006, blz.52-53).

Solterra

IN MEMORIAM

Pater musicus Paul van Thiel WP

Sinds PAUL VAN THIEL (7 dec. 1920-3 januari 2006) in het eigen kloosterbejaardenoord 'St.Charles' van de Witte Paters te Heythuysen van zijn welverdiende rust genoot, bleef hij bereid om in de dorpskerken rondom Heythuysen orgel te spelen.

Paul werd geboren te Beek en Donk. Op 22 mei 1947 legde hij zijn missionaris-eesd af en op 11 april 1948 werd hij priester gewijd. Het jaar daarop vertrok hij naar Oeganda, naar het bisdom Ruwenzori-Mbarara. Aanvankelijk werkte hij er als pastor in verschillende parochies in het koninkrijk Ankole. Daar toonde hij grote belangstelling voor de rijke Afrikaanse traditionele muziekcultuur. Paul was bijzonder muzikaal en musicus met hart en ziel. Al heel jong leerde hij piano en orgel spelen. Hij verdiepte zich in de muziekgeschiedenis en in de theorie van het aloude Gregoriaans.

Over zijn missionaris-zijn schreef hij later: "Als missionaris verlang ik om mijn werk in dienst te stellen van de Afrikaanse kerk. Ik wil Afrikaanse componisten ontmoeten, die zich ook met kerkmuziek bezig houden, om van hun ervaring te leren, hen te bemoedigen en te adviseren bij het componeren van meer aan Afrika aangepaste liturgische liedteksten en muziek."

Zijn levenswerk werd het bestuderen, vastleggen en bevorderen van de traditionele Afrikaanse muziek en het invoegen ervan in de liturgie van de kerk. Hij zocht Banyankole muzikanten op, deed onderzoek, maakte bandopnamen, foto's en films en componeerde gezangen op Afrikaanse melodieën en ritmes. Met succes volgde hij cursussen aan universiteiten in Engeland, Oeganda en de VS. Die toelag leidde tot publikaties en het schrijven van een boek over de muziek in Ankola, tot sessies en de vorming van musici, tot de samenstelling van liedbundels en tot verder onderzoek. Met als uiteindelijk resultaat: de Afrikaanse kerk zingt en danst op eigen, onnavolgbare wijze. Zijn gezondheid leed onder de weerstanden

die zijn werk soms opriep en onder de aanhoudende geldzorgen om onderzoek te bekostigen. In 1974 kwam Paul voorgoed naar Nederland terug. Hij werd pastor in een bejaardenhuis in St. Michielsgestel. Tenslotte ging hij in 1992 naar het eigen kloosterbejaardenoord 'St.Charles' te Heythuysen. Daar is hij rustig gestorven in dankbaarheid voor de goede zorgen die hij te midden van zijn confraters genoot. Hij werd op 7 januari j.l. begraven op het kloosterkerkhof.

Moge Paul zijn stem voegen in de muziek van de hemelse koren en daar een voorspreker zijn voor alle organisten, koorzangers en musici die hij met zijn orgelspel en muzikale kennis gediend heeft en die hem in dankbaarheid zingend en spelend gedenken. Zijn ware missionaire opdracht in dienst van de kerkmuziek en liturgie in Afrika en de laatste jaren in de parochies van het dekenaat Heythuysen-Thorn is vervuld en heeft vruchten gedragen.

(Met dank aan dhr J.Verhaag (Baexem) en aan Pater PKramer, provinciaal van de Witte Paters (Dongen) voor het verstrekken van de nodige bronnen en gegevens)(GG)

Toelichting

DO-UT-DES-MUZIEKBLADEN

Onder deze naam biedt de diocesane Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging de kerkkoren en kerkmusici van de parochies in het bisdom Roermond als uit te nemen **BIJLAGE** nieuwe composities aan.

De naam is enerzijds muzikaal, anderzijds vormt zij een latijnse zin. Vertaald luidt deze: *"ik geef opdat jij zult geven"*.

Getransponeerd naar onze intentie betekent dit zoveel als: wij als diocesane NSGV bieden U deze muziekbladen aan opdat U er gebruik van zult maken en dit wellicht zult honoreren met

een **bijdrage ter bestrijding van de onkosten**.

U mag de koorcomposities legaal kopiëren en vergroten. Vriendelijk verzoek: Wilt U wel ons secretariaat hiervan met een briefkaart op de hoogte stellen!

Voor gebruik buiten het bisdom is schriftelijke aanvraag om legale kopieën à € 0,25 per blad te verkrijgen verplicht.

Alle composities zijn **copyright** van het eigen fonds USC-Strasbourg/NSGV-Roermond, tenzij anders vermeld.

OVER DE COMPONISTEN

AUGUST HÖGN (1878-1961)

De componist August Högn werd op 2 augustus 1878 als derde kind van de vijf kinderen in het boekbindersgezin van Andreas en Helena Högn in Deggendorf (Niederbayern) geboren. Als kind leerde hij vroeg piano spelen. Zijn muzikale gaven werden tijdens zijn opleiding tot leraar van 1891-1896 respectievelijk in Deggendorf en Straubing verder ontwikkeld. Op 20-6-1904 huwde hij Emma Gerstl in Wallersdorf. Uit dit huwelijk werden twee kinderen geboren. Hij werd op 1-1-1910 verplaatst naar Ruhmannsfelden waar hij tot zijn dood verbleef.

In zijn laatste verblijfplaats vervulde hij diverse maatschappelijke functies. In 1940 werd Högn rector van de basisschool in zijn woonplaats. Die functie vervulde hij tot zijn pensionering in 1947. Hij stierf op 13-12-1961 (- in 1926 was zijn echtgenote Emma reeds vroeg overleden -) en werd 15-12-1961 in Deggendorf begraven.

Vanaf zijn 20ste tot 76ste levensjaar was August Högn zanger, organist en koorleider van verschillende kerkkoren in de bisdommen Passau en Regensburg. In deze periode zijn met name zijn talrijke geestelijke composities geschreven, o.a. drie Missen en 13 Marialiederen. In 1898 zijn eerste compositie 'Veni Creator Spiritus, op. 15' voor gemengd koor, en in 1960 zijn laatste, het Marienlied Nr. 13 Es-Dur.

Het hier in Koorgeleide gepubliceerde gewijzigde werk voor mannenkoor is een der vroegste composities en dateert tussen 1897-1898 en is nummer 2 in de verzameling van '11 Veni creator Spiritus, op. 15' voor gemengd koor. (Bron: Josef Friedrich jun., Schulstrasse 53, 94239 Ruhmannsfelden (Deutschland). E-mailadres: josef.friedrich@augusthoegn.de.

* CLAUDE THOMPSON (1927)

De componist Claude Thompson werd op 14 januari 1927 te Trois-Rivières (Quebec-Canada) geboren. Zijn eerste muziekonderricht ontving hij van zijn vader Joseph-Antonio. In 1951 werd hij tot priester gewijd en doceerde vervolgens theologie en kerkmuziek aan het Groot-Seminarie. Hij studeerde in de jaren 1953 tot 1970 met tussenposen kerkmuziek, Gregoriaans,

compositieel en orgel aan het Pauselijk Instituut voor Kerkmuziek te Rome. Zijn orgelleermeester was Ferruccio Vignanelli.

In 1956 werd Claude Thompson dirigent van de 'Petits chanteurs de Trois-Rivières'. In 1966 stichtte hij de 'École des Petits Chanteurs' welke hij leidde tot 1990. In 1963 was hij kapelmeester van de kathedraal van Trois-Rivières geworden en in 1983 werd hij oprichter en eerste president van de 'Fédération des Pueri Cantores'. In die hoedanigheid mochten wij hem tijdens internationale congressen van de Pueri Cantores vaker ontmoeten.

Thompson componeerde zo'n 50 koorwerken (missen en motetten) en twee belangrijke werken voor koor en orkest: 'Cantate pour une anniversaire - Psaume 23 bij gelegenheid van het eeuwfeest van het St.-Joseph Seminary (1960) en 'D'âge en âge ô Seigneur tu as été notre refuge' bij het 350-jarig bestaan van Trois Rivières (1984). Verscheidene eerbetuigingen in verband met zijn dirigentschap en het leiden van de koorschool vielen hem ten deel. Zo werd hij ook nog ereburger in 1987 van de stad Carcassonne (Frankrijk).

(Bron: The Canadian Encyclopedia - 2006 Historica Foundation of Canada)

G.G.

TOELICHTING OVER DE COMPOSITIES

Veni Creator Spiritus (August Högn)

Na de traditioneel gezette openingszin volgen er in dit korte werk gelukkig enkele spannende akkoorden. Deze verhogen de muzikale waarde van de compositie en maken het toch de moeite van het instuderen en beluisteren waard. Moeilijkheden zijn de chromatiek en het "gedragen" zingen. Het stuk dient vooral niet te zwaarmoedig gezongen te worden. Tenslotte is het een feestgezang.

(Om praktische redenen was het niet mogelijk om de complete partituur te publiceren. Deze is tegen vergoeding te verkrijgen, inclusief aparte stempartituren, bij ons secretariaat.)

Veni Creator Spiritus (Claude Thompson)

Een mooi liturgisch werkje als aanvulling op de eenstemmige gregoriaanse melodie. Er is afwisseling tussen het gregoriaans en een vierstemmige (traditioneel eenvoudige) zetting. De oorspronkelijke melodie wordt voor elke strofe gebruikt. In couplet 3 bij het woord "digitus" levert dat problemen op omdat er een lettergreep meer staat dan in de melodie is voorzien.

Vaak wordt het woord verbasterd tot "dig'tus". Veel mooier en rustiger is het als we de betreffende lettergreep gewoon zingen ("di-gi-tus") op een volwaardig ingelaste noot.

Immers de gregoriaanse melodie staat altijd in dienst van het woord!

A.V.

Alleluia Sancti Spiritus (Rob Peters)

Tot slot: een kort **alleluia**, dat te gebruiken is als tussenzang in de Pinkstertijd, maar dat zich in het "Jaar van de Heilige Geest" ook uitstekend leent voor algemeen gebruik. De tekst is ontleend aan de Introitus voor Pinksteren.

De muziek moet vloeiend en ingetogen gezongen worden, "in modo gregoriano".

R.P.

KGL-Bibliotheek-Nieuws

KLINK KLAAR

57 liederen voor jeugdigen. Uitvoerige, didactische inleiding en bij elk lied suggesties voor begeleiding. Voor praktisch elke zondag is er een toepasselijk lied. 130 pagina's handzaam gebundeld. Prijs: € 20,50. Uitgave: 'Midden onder U'. Postbus 1235, 6201 BE Maastricht. Ook verkrijgbaar bij Boekhandel 'De oude linden', Abdijstraat 40C, B-2260 Tongerlo-Westerlo. e.mail: oide.linden@tongerlo.org

KLEIN GETIJDENBOEK

Een praktische volkseditie van het omvangrijke Getijdenboek uit 1990, met de bedoeling het bidden van de getijden te bevorderen, zowel individueel als in kleine groepen of in parochiaal verband. Het bevat morgen-, middag- en avondgebed volgens het vierwekenschema van het officiële getijdenboek, de dagsluiting en een keuze van hymnen. Uitgave: Nationale Raad voor Liturgie - 's-Hertogenbosch/ Interdiocesane Commissie voor Liturgische Zielzorg - Brussel, 2005. 450 blz. - Prijs: € 14,95. Besteladres: Administratie NRL, Biltstraat 121, Postbus 13049 - 3507 LA Utrecht.

GETIJDENBOEK - SUPPLEMENT

Dit supplement bevat de nieuwe formulieren die sinds het verschijnen van het Getijdenboek-met-de-bijlagen (1990) zijn ingevoerd op de universele en de eigen Nederlandse kalender: de heilige naam Jezus, Arnold Janssen, Josephina Bakhita, bisschop Adalbert, Catharina van Siena, patrones van Europa, enz. Uitgave: Nationale Raad voor Liturgie, Den Bosch. Tel. 030-2326909. Prijs: €12,50.

DOOR MENSEN GEZONGEN

Serie Meander deel 7. Liturgische muziek in portretten. Feestbundel bij het afscheid van Anton Vernooij als bijzonder hoogleraar liturgische muziek, met ruim twintig bijdragen van o.a. Siem Groot, Martin Hoondert, Ad de Keyzer, Alfons Kurris, Niek Schuman en Louis van Tongeren. Uitgave: Gooi en Sticht, Kampen 2005. Prijs: € 22,50.

HET MAGNIFICAT

In deze studie van Eddy Mul wordt het kerklied benaderd vanuit het perspectief van de spiritualiteit. Als kerklied is de lofzang van Maria gekozen. Het boek is verkrijgbaar bij de auteur: Westerdijkstraat 19, 9983 PR Roodeschool - tel: 0595-415234. Prijs: € 10,—.

O TAAL WAARIN WIJ GOD VERSTAAN,

de sound van de hedendaagse liturgie. De rede van Prof. Dr. Anton Vernooij, in verkorte vorm uitgesproken bij gelegenheid van zijn afscheid als bijzonder hoogleraar Liturgische Muziek aan de Theologische Faculteit Tilburg d.d. 14 oktober 2005. Besteladres: UvT, Postbus 90153 - 5000 LE Tilburg.

ZINGEN OP ZONDAG-B-JAAR

Een praktische Vlaamse gids met kerkmuzikale suggesties voor de zondagsviering in het B-jaar. Deze gids is samengesteld door Jos Bielen en Walter Callaert. Als bronnen maken zij op de eerste plaats gebruik van de kerkliedbundel 'Zingt Jubilate', 'Bijvoegsel Zingt Jubilate' en 'Acclamaties'. Als aanvulling steken zij ook hun licht op bij 'Gezongen voor Liturgie' en het 'Liedboek voor de kerken'.

Verder verwijzen zij nog naar een aantal andere, hedendaagse liturgische liedboeken waarvan een volledig overzicht te vinden is op de laatste pagina van dit boek. Besteladres: via Berne Heeswijk (tel. 0413-291394) of Licap Brussel (0032-25099672). Prijs: € 7,—.

☞ TITUS BRANDSMA LIED

Chris Fictoor schreef bij gelegenheid van het 50-jarig bestaan van het bisdom Groningen-Leeuwarden een lied op teksten van pater karmeliet Titus Brandsma (Oege-klooster 1881-Dachau 1942) met als refrein: 'In Hem immers leven wij, bewegen wij ons en zijn wij. God zo nabij en ver. God is er altijd'. De componist zegt over de tekst het volgende: 'Titus Brandsma wil vooral duidelijk maken dat je in het meest innerlijke van je wezen God moet zoeken. Ja, dat "Hij leeft in ons, dat Hij in ons leve", dat vond ik zo mooi. Dat past er prachtig bij. In de andere teksten vond ik deze thematiek terug, en zo heb ik het lied samengesteld: teksten gezocht en gerangschikt.' De complete partituur is te verkrijgen bij de KOV, De Bazelstraat 17, 9731 MV Groningen. Voorzitter André Droog: tel. 050-5265104. (Bron: Punctum, jrg. 19, nr. 1 (2006)).

☞ JONGLEREN

Deze methode Jongleren is bedoeld om kinderen of volwassenen van blad te leren zingen door het ontwikkelen van de voorstelling. De methode bestaat uit diverse oefenboeken en een handleiding voor de docent. Een uitgebreid overzicht is te vinden op: www.4mains.nl
Adres: Silvère van Lieshout, Quatre Mains, Postbus 737, 2270 AS Voorburg.
Tel.: 070-3878561 - Fax: 070-3878562 –
e.mail: jongleren@4mains.nl.

☞ HET MUZIKAALSTE GEDICHT,

de mooiste gedichten over muziek uit Nederland en Vlaanderen. Fijne, ruime selectie waaruit de sterke band tussen 'onze' dichters en de muziek blijkt. Klas-

sieke muziek (Rob Schouten, Anna Enquist) én jazz (Deelder, Vinkenoog, Bernlef, Campert) blijken even inspirerend. Met een mooie inleiding van P.F. Thomése: 'Zo leeg, zozeer vorm als de muziek, kan poëzie nooit worden'. Uitgave: Podium, Amsterdam - 148 blz. - Prijs: € 12,95. (Trouw, 21-01-06)

☞ PSALMEN VOOR NU - TOTDAT HET VEILIG IS,

16 psalmen door R.van den Berg (red.). Uitgave: Boekencentrum, Zoetermeer 2005. Prijs boek + cd-rom: € 27,50. De cd-rom kost € 17,50. Zie ook de rubriek '(Kerk)muziek op de elektronische snelweg' in dit blad; het artikel van Albert Arens over 'Psalmen voor nu', in Gregoriusblad 129 (2005), blz. 156-163 en Dr.Harm van Grol, in: Vieren, nr. 1-2006, blz.43.

☞ OM DE PAROCHIE

Dissertatie van Martin Hoondert d.d. 03-03-2006 aan de Theologische Faculteit Tilburg. Ritueel-muzikale repertoires in de marge van de parochie. Gregoriaans - Taizé - Jongerenkoren. Uitgave: Berne, Heeswijk 2006.

☞ LIED en LITURGIE

In KGL 73, blz. 26-27 attendeerden wij U op dit driemaandelijks tijdschrift voor liturgische muziek, een uitgave van het Vlaams Centrum Liturgische Muziek. Ter aanvulling: schriftelijke aanmelding te zenden aan: Lemmensinstituut t.a.v. VCLM, tijdschrift 'Lied en Liturgie', Herestraat 53, B-3000 Leuven. Abonnement voor buitenland: € 15,—.

(Met dank o.a. aan DoNek-toonkamerberichtgeving derde kwartaal 2005. De DoNek-toonkamer bevindt zich op de Plompetorengracht 3, 3512 CA Utrecht. Voor zoekafsprak: tel. 030-2331010; e.mail: info@nsgv.nl)

Guido Grond

Nieuws alla breve

IN MEMORIAM OLIVIER TERNON, COMPONIST EN ORGANIST

Op 26 oktober j.l. werd de veelbelovende jonge musicus Olivier TERNON, 21 jaar oud en geboren in Montpellier (Frankrijk), per fiets op weg naar de universiteit van Coventry, dodelijk slachtoffer van een verkeersongeluk. Vanaf zijn 10e jaar gaf hij in binnen- en buitenland reeds orgelconcerten. Zo was hij, twaalf jaar oud, ook te gast in Heythuysen, en gaf hij een orgelconcert o.a. in de kathedraal van Roermond. Op zijn gedachtenisprentje staat: 'Sa trop courte vie, pleine de promesses, était déjà plus riche et féconde que bien de longues existences' (Olivier Forichon). Tijdens de uitvaartdienst in de kathedraal Saint-Michel te Carcassonne werd een van zijn composities, de Missa Assumptionis, gezongen. Moge hij rusten in vrede.

BÈR GORISSEN PAUSELIJK ONDERSCHEIDEN

Op zaterdag 5 november j.l. ontving Bèr Gorissen uit Eijsden de Pauselijke Onderscheiding Pro Ecclesia et Pontifice. Hij ontving deze onderscheiding vanwege zijn grote verdiensten in het maatschappelijk en sociaal leven in de gemeenschap Eijsden. Hij is ruim 35 jaar koorzanger. Daarnaast was hij ook actief als bestuurslid van diverse koren en 33 jaar bestuurslid van de dekenale koorkring Gronsveld. Van harte proficiat met deze welverdiende onderscheiding.

PASTORALE JAARTHEMA'S

Het bisdom Roermond heeft een lijst met pastorale jaarthema's tot en met 2010 vastgesteld. Voor elk jaar is een thema bedacht. Als basis voor de jaarthema's heeft het bisdom de zeven sacramenten genomen. Met de jaarthema's werkt het bisdom langzaam toe naar het jaar 2009, waarin het bisdom 450 jaar bestaat. Kerkmuzikaal-liturgisch besteden wij hieraan aan-

dacht, onder meer in de rubriek 'Zingt een nieuw lied'. Dit jaar, 2006, is het Jaar van Geestelijke Kracht (Sacrament van het Vormsel). 2007: Jaar van het gezin (Sacrament van het Huwelijk); 2008: Jaar van de Dienstbaarheid (Sacrament van het priesterschap; roeping in combinatie met diaconie); 2009: Jaar van de Eucharistie/Jubileum 450 jaar bisdom Roermond (Sacrament van de Eucharistie) en 2010: Jaar van genezing (Sacrament van zieken en sterven-den).

IN MEMORIAM JAN DIEDEREN (1923-2006)

Op 82 jarige leeftijd overleed heel onverwacht Jan Michiel Diederens. Zijn lijfspreuk was: "Een gemeenschap wordt niet opgebouwd door wetten en regels, maar door menselijke relatie". Zelf heeft hij een heleboel mensen om zich heen verzameld uit de wereld van zang en muziek. Niet alleen was hij vele jaren koster van de H. Eligiusparochie te Schinveld. Als organist heeft hij tot aan de laatste dag de orgelpijpen laten klinken. Met jonge mensen was hij zeer begaan en op wonderbare wijze wist hij hen te boeien. Naar de periode van muzikles gegeven op de basischolen, keek hij met voldoening terug. De eigen parochiegemeenschap en de naburige parochies mogen Jan voor zijn kerkmuzikaal dienstwerk zeer dankbaar zijn. In Koorgeleide, nummer 36 - april 1992, blz. 22-25, vindt U een uitvoerig gesprek met deze kerkmusicus in hart en nieren. Moge hij rusten in de vrede van de Heer die hij zo klankvol gediend heeft.

DE MUZIEK VAN HET VATICAN

Het Vaticaan is een van de betekenisvolle kunst-oorden ter wereld. Minder bekend is het feit dat zich in de Vaticaanse Bibliotheek een van de belangrijkste muziek- en partiturenverzamelingen van Europa bevinden. De 52-jarige musicoloog Adalbert Roth uit Frankfurt heeft

van paus Benedictus XVI de opdracht gekregen deze eeuwenoude verzamelingen te catalogiseren. Het gaat om duizenden handschriften, partituren en muziekkuitgaven, nu nog her en der verspreid in deze Vaticaanse Bibliotheek.

VERKOOPPRIJS ERETEKENEN NIET VERHOOGD

Het hoofdbestuur van de NSGV heeft besloten de verkoopprijzen van de eretekenen in 2006 niet te verhogen. Dit ondanks het feit dat de inkooprijzen wél zijn gestegen. Het bestuur wil hiermee een positief signaal geven.

AMBROOS VERHEUL OSB OVERLEDEN

In de Vlaamse abdij Affligem werd de oud-abt Ambroos Verheul (1916-2006) op 7 januari begraven. Geboren te Den Haag trad hij in 1936 in het klooster en werd in 1942 tot priester gewijd. Na zijn promotie werd hij hoofdredacteur van het Tijdschrift voor Liturgie en was initiatiefnemer van de uitgave van het Liturgisch Woordenboek. Sinds 1955 organiseerde hij de jaarlijks terugkerende Liturgische Congressen, die altijd druk bezocht werden door honderden priesters en leken. Van 1974 tot 1991 was hij abt van de Abdij Keizersberg te Leuven. Een uitvoerig 'In Memoriam' vindt U in Tijdschrift voor Liturgie, 90ste jrg., nr.1-februari 2006. Moge hij nu deelnemen aan de hemelse liturgie. (Bron: Gottesdienst - 2 März 2006)

GREGORIUSBLAD

Met ingang van jaargang 2006 zal het Gregoriusblad, het tijdschrift voor liturgische muziek, van de NSGV uitgegeven worden door Gooi & Sticht. De NSGV blijft eigenaar van het blad, Gooi & Sticht de uitgever. Het tijdschrift krijgt een nieuwe lay-out en richt zich op een bredere groep lezers.

CONTINUO

Ook het praktijkschrift Continuo zal ingrijpend worden gewijzigd. Er zal een verjongde redactie worden ingezet en nieuwe rubrieken kunnen een bredere doelgroep van koren en zangers van dienst zijn. Wat blijft zijn de tien pagina's speciaal voor Continuo geschreven nieuwe muziek.

NEDERLANDS GREGORIAANS FESTIVAL TE RAVENSTEIN

Dit eerste Nederlands Gregoriaans Festival vindt plaats in Ravenstein **tijdens het weekend van zondag Trinitatis**. Het Festival gaat op zaterdag om 10.30 uur van start en wordt op zondag om 17.00 uur besloten. Secretariaat: Paul Horbach, Boshovensestraat 16, 5561 AR Riethoven.

Informatie: www.gregoriaansfestival.nl

STICHTING ORGELKRING KERKRADE

- Maurice Duruflé, Requiem en Jehan Alain, werken voor koor en orgel. Uitvoerenden: Der Junge Chor Aachen o.l.v. Fritz Terwey. Organist: Tjeu Zeijen. Op **zondag 14 mei a.s.** om 15.00 uur te Abdijkerk Rolduc-Kerkrade. Dit concert wordt georganiseerd in samenwerking met Parkstad Limburg Theaters. Entreprijs: € 10,—. Reserveringen: 045- 5327010. e.mail: v.roozen@home.nl Zie ook: www.orgelkring-kerkrade.nl
- Dit jaar bestaat de Orgelkring Kerkrade 15 jaar. Op **zondag 13 augustus a.s.** vindt er een **jubileumconcert** plaats. Dit concert is tevens het slotconcert van het Orgelfestival 2006 en vindt plaats in de Abdijkerk Rolduc-Kerkrade om 15.00 uur. De uitvoerenden zijn: 'Leden van het Symphonieorkest van de W.D.R.' uit Keulen o.l.v. Ludo Claesen. Organist: Tjeu Zeijen. Zang: Yvonne Nijsten. Concerten van Joseph Rheinberger, werken van J.S.Bach en W.Amadeus Mozart. Entree: vrije gave. Reserveringen: St. Orgelkring Kerkrade: tel. 045-5327010.

Guido Grond

KINDERKOREN IN HET

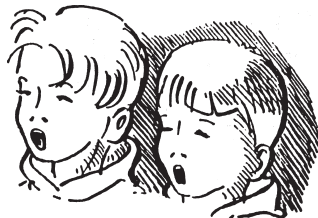
PAROCHIELANDSCHAP (I)

‘Koren horen natuurlijk in het hart van een (missionaire) kerkgemeenschap’

Tijdens de startbijeenkomst van het NSGV-‘Da Capo’-kinderkorenproject te Utrecht, 28 januari 2005, hield Maria ter Steeg uit het bisdom Utrecht en actieve parochiaan van de Aloysiusparochie (Utrecht-Oost) een boeiende inleiding over het parochielandschap waarin kinderkoren een plaats hebben, ook binnen de processen van schaalvergroting en de vereiste samenwerking en taakverdeling binnen een parochieverband. Maria ter Steeg denkt óók aan samenwerking met mensen, die niet zo vaak in de kerk komen, maar die wel sympathiek tegenover ons staan. Uit deze inleiding citeren wij het volgende:

‘Wie niet tegen Mij is, is voor Mij’. Zei Jezus dat niet? Nieuwe bondgenoten, voor een goede zaak. (...) Niet eenkennig zijn, je hebt iets te brengen dat goed en plezierig is: daar mag je voor uitkomen, en daar mag je voor werven. ‘Een missionaire gemeenschap’ zijn, zo noemen wij dat - een gemeenschap met een missie, een zending. Daar zijn al die samenwerkingsplannen om begonnen: om ruimte te krijgen voor nieuwe dingen, een blik die naar buiten gericht is (niet op onszelf alleen), om openheid en vriendschap naar anderen.

Nu kom ik bij de kinderkoren. En bij het mooie project dat u vandaag van start laat gaan. Want koren horen natuurlijk in het hart van een (missionaire) kerkgemeenschap.

En kinderkoren nog wel heel speciaal, want in je jeugd wordt de liefde voor muziek maken, voor zingen, geboren en verzorgd, opgekweekt en naar resultaten gebracht. Dat gebeurt meestal in een gebouw dicht in de buurt: een school, een kerk, een buurthuis. Vooral de kerk is een milieu waarin culturele belangstelling gewekt wordt. Je komt er in aanraking met kunstvoorwerpen, goud- en zilverwerk, mooi linnengoed en borduurwerk, en bovendien met muziek en rituelen: met kaarslicht, koorzang, instrumentale muziek, orgelspel. Dat een kerk dat aanbiedt, gewoon elke zondag opnieuw, voor wie dat wil meemaken, is een algemeen, maatschappelijk belang. Het is fantastisch als kinderen al vroeg leren om - in ons geval - muziek en zang te waarderen, en al vroeg hun liefhebberij of eventuele talent in de muziek te ontdekken. Het is al net zo als met het geloof: als je er in je jeugd nooit over gehoord hebt of mee in aanraking bent geweest, dan herken je het later niet (of: te laat) bij jezelf.

Ollie B. Bommel zou zeggen: ‘ik wist niet dat ik het in mij had’.

(-wordt vervolgd-)

Maria ter Steeg

Prière à Saint Joseph

De verering van Jozef is nogal op de achtergrond gebleven, maar vanaf de negende eeuw wordt zijn feestdag op 19 maart gevierd. Hij is de patroon van de timmerlieden en van de sterwenden (omdat hij in de armen van Jezus en Maria overleed). Hij ontbreekt meestal niet op de voorstelling van de stal in Bethlehem, en hij is de beschermers van de Heilige Roomse Kerk. De Spaanse stad Valencia viert zijn feest zeer uitbundig, in tegenstelling tot elders.

Het zou te ver voeren om in dit bestek een volledige analyse weer te geven over de figuur Jozef, in de poëzie, schilderkunst en in de muziek; maar toch wil ik stilstaan bij de ontwikkeling rond zijn persoon die er ongetwijfeld toe heeft bijgedragen dat deze heilige duidelijk minder in de belangstelling staat of heeft gestaan.

Laten we eerst eens kijken hoe het er in de Middeleeuwen aan toeging.

Op het Middeleeuwse toneel lopen bijbelse figuren rond, die er gewoon uitzien als burgers en boeren, vorsten en soldaten in de tijd van het publiek zelf, en hoewel ze de vertrouwde namen uit het Oude en Nieuwe Testament voeren, verblijven ze in Vlaamse dorpen (bij Bruegel sneeuwt het in het Heilige Land, zijn Herodes soldaten Vlaamse knechten en bedrinken de Joden zich in kroegen met uithangbord, terwijl hun kinderen sleeje rijden op het ijs), en vertonen gedrag dat op zijn zachtst gezegd niet in overeenstemming lijkt met wat de Bijbel meedeelt.

Maria, de moeder van God, raast tierend over het podium in haar strijd met de duivel. Een ruziënd boerenechtpaar blijkt Adam en Eva gestalte te geven en Maria en Jozef trekken als verpauperde zwervers naar Bethlehem. Hoogzwanger zit ze op een ezel, Jozef sjokt ervoor, een sterk bejaarde grijsaard met een onnozel voorkomen. Hem wordt honend de deur gewezen en hij wordt zelfs voor een infame leugenaar uitgemaakt wanneer hij zijn echtgenote presenteert als een hoogzwangere maagd. En zo gaat het maar door. Op het toneel groeit Jozef steeds meer toe naar een waarlijk kluchtfiguur, een ontwikkeling die ook in de schilderkunst is vast te stellen. Geschrokken staat hij op schilderijen afgebeeld, een sterk bejaarde man met grijze baard, leunend op een stok, met vreemde muiltjes aan zijn voeten.

De maagd is zwanger! En van hem kan het niet zijn. Gelukkig komt er een engel om alles uit de doeken te doen en nu is Jozef vereerd door het aanstaande vaderschap van God!

“Toen Jozef uit zijn slaap wakker werd, deed hij zoals de engel van de Heer hem had opgedragen. Hij nam zijn vrouw bij zich, maar hij had geen gemeenschap met haar voordat zij een zoon baarde”, Mt. 1, 24-25.

De manifeste kluchtigheid; Jozef die luiers maakt van stukjes stof uit zijn broek, die een papje kookt op het vuur en er zelf van snoept, die inhalig de geschenken van de Drie Wijzen in ontvangst neemt. Het blijkt ook dat in de kringen van theologen een groeiend verzet wordt aangetekend tegen deze manier van voorstellen. De 16de eeuwse theoloog Johannes Eck dringt erop aan om Jozef niet ten tonele te voeren in Kerstspelen, en als het dan toch moet, beveelt hij aan om hem wat terzijde te laten, en hem zeker niet voor te stellen als een of andere sloddervos...

Jozef, echtgenoot van Maria, timmerman en pleegvader van Jezus Christus; zijn attributen zijn een lelie (zuiverheid), verschillende timmergereedschappen en een bloeiende stok, als een teken uit de hemel dat hij uitverkoren was

om Maria's echtgenoot te worden. Vanaf 1951 patroon van de werklieden en groots vereerd in het Oosten. Ook diverse litanieën zijn aan hem gewijd, waarin hij als roemrijke afstameling van David, licht van de Patriarchen en bruidegom van de Moeder Gods wordt genoemd.

Maar in de muziek is hij toch wel de grote afwezige.

Tja, in liederen als: *Sint Jozef ging al treuren, hij ging van deur tot deur* nou ja, vrolijk wordt je er niet van. Ook in het prachtige lied: *Maria die zoude naar Bethlehem gaan*, komt Jozef even aan het woord in de tekst "*Sint Jozef tot Maria sprak: Maria wat zullen we maken?*"

In een "Jozeflied" uit Salzburg — Schützpatron der Stadt — komt Jozef aan het woord, maar ook nu weer op zéér nederige en onderdanige toon. In het boekje *Op weg met St. Jozef*, 300 jaar Jozefverering in Smakt, vinden we nog een drietal liederen en gebeden tot St. Jozef.

Toch is er een klein aantal componisten die zich met deze kleurrijke figuur uit het Nieuwe Testament heeft beziggehouden.

§ *Heinrich Ignaz Franz Biber (1644-1704)* schreef een prachtige litanie aan St. Jozef. "*Litaniae de Sancto Josepho*".

§ *Marc-Antoine Charpentier*: "Joseph est bien marié" Motet de St. Joseph ("Justus germinabit").

§ Een mooi Anthem uit de 15e eeuw, anoniem: "*Marvel not Joseph*".

§ En dan het indrukwekkende oratorium "*La morte de San Giuseppe*" van *G. Pergolesi* (ja, dezelfde van hét "Stabat Mater").

§ *Ignacio Jerusalem*: Matins cycles of responsories, invitatories and hymns: "Feast day of St. Joseph".

§ *Francisco de Atienza y Pineda*: 2 hymns, for feast of St. Joseph.

§ *François Estienne*: 12 motets a grand chœur et symphonie: "Accurite prope-rate venite fideles" (for St. Joseph's Day).

§ *Giacomo Meyerbeer*: "La folle de St. Joseph".

§ *Manuel de Zumaya*: Si son los elementos, for St. Joseph.

Ongetwijfeld zullen er nog wel wat meer composities aan Jozef gewijd zijn, maar dat het treurig gesteld is met deze krachtige en kleurrijke figuur, althans op muzikaal gebied, moge duidelijk zijn.

Het was voor mij dan ook een complete verrassing, geachte lezer, dat ik tijdens een vakantie in Zuid-Frankrijk een "*Prière à saint Joseph*" vond in een klein dorpskerkje.

Dit prachtige gebed aan Jozef inspireerde mij om het op muziek te zetten. Het is een compositie geworden voor *sopraan-solo en gemengd koor a capella*.

Bij het lezen van de tekst zal het u waarschijnlijk net zo vergaan als het mij vergaan is. Ontroering en inspiratie! Het Monteverdi-koor uit Utrecht, o.l.v. Wilko Brouwers heeft het op CD gezet en ook het Franciscuskoor uit Venlo heeft dit lied op haar repertoire staan.

Ik hoop tenslotte dat ik met dit artikel over St. Jozef een bijdrage heb kunnen leveren om deze fantastische figuur een plek in uw hart te geven en dat ik tevens muzikaal een nieuwe injectie heb kunnen geven.

Gerard Franck

Literatuur: Herman Pley — "Jozef als pantoffelheld".

PRIÈRE À SAINT JOSEPH

*Je vous salue Joseph,
vous que la grâce divine a comblé;
le Sauveur a reposé dans vos bras
et grandi sous vos yeux.
Vous êtes béni entre tous les hommes
et Jésus, l'Enfant divin
de votre virginale Épouse, est béni.
Saint Joseph, donné pour Père au Fils de Dieu,
priez pour nous dans nos soucis de famille,
de santé en de travail, jusqu'à nos derniers jours,
et daignez nous secourir à l'heure de notre mort.
Amen.*

GEBED TOT DE HEILIGE JOZEF

*Goede Heilige Jozef,
U wil ik groeten, want de rijkdom van Gods genade heeft U vervuld.
U bent vele jaren bevoorrecht geweest,
want U hebt het Goddelijk Kind in Uw handen mogen dragen
en Hem van jongs af aan onder Uw ogen zien opgroeien.
U bent voor Jezus als een Vader geweest
en samen met Zijn Maagdelijke Moeder hebt U Hem grootgebracht.
Die taak hebt U tot in de kleinste bijzonderheden perfect vervuld.
Daarvoor had de hemelse Vader U een speciale gave geschonken
en U hebt Uw taak volledig volbracht.
Daarom mogen wij U verzoeken onze voorspraak te zijn
in alle zorgen en noden, die wij hebben in ons huiselijk leven,
voor onze lichamelijke en geestelijke gezondheid,
en in de uren die wij besteden aan onze dagelijkse werkzaamheden
tot in onze laatste levensdagen.
Blijf ons steunen tot in het uur van ons sterven
en begeleid ons tot een zalige rust in het eeuwige leven.
Amen.*

(vertaling: Nico de Bekker WP)

VNK - INFO

**Stichting
Verenigde
Nederlandse
Korenorganisaties
Limburg**

KOREN BEWEGEN

'Koren Bewegen' is dit jaar het dynamische thema van de **Limburgse Koordagen**, die van 19 augustus tot en met 8 oktober weer door de VNK-Limburg georganiseerd worden. Deze Koordagen zijn bestemd voor zowel aankomende koorzangers als amateurtoppers, en bestaan uit drie hoofdonderdelen:

- de Dag van de Koormuziek op **19 augustus** in zalencentrum 'D'n Binger' in Meyel. Deelname staat ook open voor leden van kerkkoren;
- het Limburgs Korenfestival op **7 en 8 oktober** in het 'Munt Theater' te Weert. Ook hier staat deelname open voor leden van kerkkoren.
- de Repertoireconcerten op **2, 16 en 30 september** te Voerendaal.

KINDERKORENFESTIVAL

Vorig jaar organiseerde het Vocaal Ensemble Genti met veel succes én plezier het 6e Kinderkorenfestival in het 'Munt Theater' te Weert. Aan dit festival deden ruim 200 kinderen mee.

Dit jaar vindt het kinderkorenfestival plaats op **25 juni**, eveneens weer te Weert. Het festival is bedoeld voor alle kinderkoren ongeacht het niveau. Wel zal het festival in twee categorieën worden ingedeeld, zodat het laagdrempelige karakter niet verloren gaat. Categorie B: voor beginners met weinig podium- en concourse-ervaring; Categorie A: voor koren met meer ervaring.

KWALITEIT ALS KOORBUSINESS

12 November j.l. was er een reguliere ledenvergadering van het Koninklijk Nederlands Zangersverbond Limburg. Deze vergadering werd gevolgd door een SYMPOSIUM met als thema 'KWALITEIT EN KOOR'. 'Werken als koor aan kwaliteit is corebusiness', was de boodschap van Jeroen Schrijner, directeur van Unisono. Kwaliteit dient een vast agendapunt te worden bij ieder koor. Wilt u meer weten over dit symposium, surf dan naar: www.KNZV-Limburg.nl.

PHILIPPINE MADRIGAL SINGERS

Het koor is wereldwijd vermaard om een uniek repertoire. Optreden van **15-19 juni** a.s.

Informatie: www.hklimburg.nl of/en www.philippinemadrigalsingers.com

INFO-ADRES VNK-LIMBURG

Huis voor de Kunsten Limburg
VNK-L, Postbus 203;
6040 AE Roermond;
Tel.: 0475-399299; Fax: 0475-399298;
E-mail: info@hklimburg.nl

HET GREGORIAANS -

ALOUDE, SCHONE SCHAT DER KERKMUZIEK (I)*

Inleiding

Aan ons, kerkmusici, het werkelijke doel van de gewijde muziek te verwezenlijken, n.l. 'de verheerlijking van God en de heiliging van de gelovigen' (MS 4.)

Waarover gaat het dan bij dat woord 'gewijde muziek'? De zojuist vermelde instructie omschrijft dit als volgt: 'De benaming gewijde muziek omvat hier: het Gregoriaans, de oude en moderne polyfonie in haar verschillende vormen, de gewijde muziek voor orgel en andere goedgekeurde instrumenten en de gewijde volkszang, d.w.z. de volkszang met liturgisch en godsdienstig karakter' (MS 4b).

Daarbij moeten wij, ook in opleiding en cursusaanbod, niet vergeten wat in de instructie 'Musicam Sacram' (5 maart 1967) óók beschreven staat, n.l.: "Naast een muzikale vorming moeten de leden van

het zangkoor (dus óók de dirigent! GG) - ook een aangepaste liturgische en geestelijke vorming ontvangen, zodat zij door de volmaakte uitvoering van hun liturgische functie niet alleen bijdragen tot de luister van de heilige handeling en aan de gelovigen een goed voorbeeld geven, maar er ook zelf geestelijk voordeel uittrekken" (MS 24).

Spiritualiteit

De spiritualiteit van de kerkmuziek en de kerkmuziek als bron van spiritualiteit en als vorming van de spiritualiteit van de kerkmusicus. (...) Studie van de liturgie en het inademen van de geest van de liturgie is een must. Immers, liturgische muziek, de musica sacra, is een integreerend onderdeel van de liturgie, ja is zelf liturgie, aldus paus Paulus VI.

De liturgie is het natuurlijke kader waarin het Gregoriaans thuishoort, ook sinds het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) met zijn nieuwe Ordo Missae. Een zeer verbreide misvatting is dat dit Concilie het Gregoriaans afgeschaft zou hebben. Niets is minder waar. Leest U er maar de kerkelijke documenten van de laatste jaren op na: 'Liturgiam authenticam' (2001), 'Ecclesia de Eucharistia' (2003) en 'Redemptionis Sacramentum' (2004), met name de passages over de gewijde muziek.

Generatie zonder Gregoriaans

"Het slechte nieuws is dat een hele generatie is opgegroeid zonder Gregoriaanse muziek", zegt Bernard Deheegher, bezieler van het driejaarlijkse Festival van het Gregoriaans te Watou (België.) "Het goede nieuws is dat het Gregoriaans nu in steeds meer kerken in ere wordt hersteld en dat tal van dirigenten zich verdiepen in de studie van die eeuwenoude zang. Ze gaan op zoek naar de wortels van het Gregoriaans. Ze rafelen de oude manuscripten uit om achter de juiste uitvoeringswijzen te komen. Ze willen dat hun koren de zang homogeen en bezielde overbrengen. Het Gregoriaans beleeft daardoor een nieuwe bloei."

Wat te denken van de laatste persberichten? De laatste tijd staat de kerkmuziekbeoefening, landelijk als diocesaan, in de belangstelling. Maar ook koorzangbeoefening in het algemeen.

Dit naar aanleiding van vergrijzing in de hele koorwereld, dus niet alleen bij kerkkoren, en de constatering dat de kerkmuziekbeoefening bijna bankroet is.

Anderzijds steken hoopvolle koorplantjes de kop boven de grond uit, zoals de toenemende belangstelling voor het Gregoriaans, - en naar ik hoop ook voor zijn onafscheidelijke band met de liturgie en niet alleen om het Gregoriaans-sec als cultuurgoed en concertprogramma! Daarbij is het groeiende besef dat 'als het groene

hout er niet meer is...', de zingende kinderen, je de koorzang, en zeker de kerkkoorzang in de nabije toekomst kunt vergeten. Enerzijds te verklaren als een cultuurverschijnsel, een welvaartsverschijnsel wellicht, anderzijds moet dit ons tot nadenken stemmen en tot een nieuwe creatieve aanpak aanzetten. Ook de pastores en kerkbesturen hebben hier een belangrijke, stimulerende taak te vervullen. (...)

Creatieve aanpak vereist

Die creatieve aanpak richting het 'groene hout' gebeurt zowel landelijk als in de diocesen door de stuurgroep en werkgroepen 'Kind, Koor, Kerk': kinderkoorzang als eerste peiler voor beleid. Met als een van de doeleinden dat kinderen weer geraakt worden door zingen, koorzang, zang en liturgie, opdat zij spelenderwijs en zingend-derwijs opgroeien in een cultuur waarin zingen een belangrijk deel van het leven en onmisbaar wordt.

Maar daarnaast ook bijzondere aandacht voor liturgische repertoirevernieuwing, zowel in onze eigen taal en/of in de taal van de wereldkerk. Met als motto: *Cantate Domino canticum novum.*

"Zingt een nieuw lied..."

Nieuw repertoire in de geest van de liturgie. Nieuw in de klankkleuren en teksten van deze, onze tijd zodat de Blijde Boodschap, het Evangelie, op verhoogde toon overkomt en het hart en de geest van mensen raakt om God zingend lof, eer en dank te brengen. Zonder daarbij de rijke kerkmuzikale schat van de eeuwen, mits behorende tot de liturgie en passend in de vernieuwde liturgie, te verwaarlozen of te negeren. Zeker niet het Gregoriaans. (wordt vervolgd)

Guido Grond

9e Festival van het Gregoriaans te Watou: 24-28 mei 2006.

(* Uit de toespraak voor cursisten Gregoriaans te Stramproy, d.d. 15 februari 2005.)

DE ORGANIST:

EEN BELANGRIJKE LITURGISCHE FUNCTIE (*)

Sinds eeuwen heeft de organist in de katholieke eredienst een belangrijke taak vervuld, maar door het tweede Vaticaanse Concilie (1964) is hij/zij een echte liturgische bedienaar geworden.

De opdracht van St. Paulus aan de christenen van Efese luidt: 'Zingt met elkaar psalmen, hymnen en liederen, ingegeven door de Geest'

God loven en danken is de taal die de heilige Geest doet spreken. In dat loven en danken neemt de organist een bijzondere plaats in. Hij/zij heeft als het ware het eerste en laatste 'woord' in de muzikale verkondiging van de evangelische boodschap.

Zie de tekst bij de lino van Wiel Meertens, gepubliceerd in KGL 47 - dec. 1995.

De organist vervult vanuit een kerkmuzikale spiritualiteit een liturgisch dienstambt. Hij of zij is sinds de vernieuwing van Vaticanum II een echte liturgische bedienaar geworden. Een verkondiger door muziek, door de klanken van het orgelspel.

Het orgel heeft van oudsher een bijzondere plaats in de liturgie, omdat het 'door zijn klank een heerlijke luister kan bijzetten aan de kerkelijke plechtigheden en de geest zo intens kan verheffen tot God en het hemelse' (SC 120/MS 62.) Als organist heeft hij/zij een dubbele functie: als begeleider van de koor- en volkszang en als vervuller van een zelfstandige rol vóór, tijdens en na de liturgische viering (zie KGL 41, blz. 11-12.)

De opdracht van een organist (evenals van een dirigent en kerkkoor) is drievoudig:

- 1) Evangelizare per musicam sacram;
- 2) Cantate Domino canticum novum;
- 3) Conservare et promovere musicam sacram.

De liefde voor de (kerk)muziek, vocaal als instrumentaal, is ook een vrucht van de Geest. Wij allen hebben de zeven gaven van de H.Geest ontvangen om deze gaven te gebruiken in de functie die wij hebben aanvaard als organist.

Om ten dienste van de liturgie en tot stichting van de medegelovigen dit eredienstvaardige ambt te vervullen: met liefde, met vreugde, in vrede, met geduld, met vriendelijkheid en goedheid, in trouw en met zachtheid en ingetogenheid (vgl. Gal. 5,22.)

Die zeven gaven zijn als het ware de zeven tonen van de toonladder. Daar op die zeven toetsen liggen de eigenschappen waaraan een goede kerkorganist, met liefde voor zijn vak, moet voldoen.

Anders kun je dat ook geen jaren volhouden: je met hart en ziel aan dit liturgische ambt toewijden. En hopelijk zul je anderen inspireren om ook bedienaar van dit koninklijk instrument te worden ten dienste van de liturgie. En werk je zelf, mede door het instrument, zo aanstekelijk en inspirerend op anderen, op met name jonge mensen, dat zij belangstelling en interesse voor dit instrument krijgen. Want jonge organisten zijn er hard nodig om de orgelcultuur in de breedste zin van het woord en de liturgische functie van het orgelspel te behouden ten dienste van de eredienst en de vierende gemeenschap. (...)

De organist vervult geen versierende functie, maar vervult een volwaardig liturgisch dienstambt: een eredienstvaardig ambt. Hij/zij is medeverkondiger van de evangelisch boodschap: 'verbi divini minister'. (...) Orgelspel is niet louter garnering, stoffering of opsmuk van de liturgie. De organist vervult geen bijrol in de eredienst. Integendeel: ook bij deze liturgiefunctionaris gaat het erom dat hij met zijn zelfstandig orgelspel de ziel, het hart van de medegelovigen weet te raken.

Ook voor de organist geldt: dat niet het lied - zoals Fons Kurris dat eens zei - zo indringend is, maar ook het klankvolle, welluidende spel op het koninklijk instrument dat niet voor niets de eretitel kreeg van 'ancilla Domini' - 'dienstmaagd des Heren'.

De toekomst van de orgelspelbeoefening baart zorgen. Deze zeven nieuwe kandidaten in dit dekenaat Horst stellen ons hoopvol. Onze grote dank daarvoor. Een voorbeeld voor andere dekenaten tot navolging.

Het moet ons allen veel waard zijn om goed opgeleide liturgische organisten in ons midden te hebben, omdat hun liturgisch dienstambt volgens het concilie strekt 'tot eer van God en tot heiliging en stichting der gelovigen'. Laten wij zorgen en ernaar streven dat er op zijn minst evenveel organisten zijn als er orgels zijn. Orgels verdienen bespeeld te worden, en wel regelmatig, anders zijn zij ten dode gedoemd en verdwijnt daarmee onze rijke orgelcultuur binnen en buiten eredienstverband. Immers, al is het in een andere betekenis bedoeld: letterlijk moeten wij het volgende voorkomen: 'Wo du nicht bist, Herr Organist, da schweigen alle Flöten'!

En dat moeten wij, pastores, kerkbesturen, dirigenten en organisten, maar ook de cultuurbeschermers hoe dan ook zien te voorkomen.

Opkomen voor het behoud van de orgelcultuur in onze provincie is ook van maatschappelijk belang, en niet alleen kerkelijk-liturgisch!

Guido Grond

(* Uit een toespraak voor orgelcursisten te Horst, d.d. 9 juli 2005.)

Cantor: een oude functie herontdekt

In het nieuwe beleidsplan van de diocesane NSGV is ook een belangrijke rol weggelegd voor de cantor. Daarom iets over de achtergrond van deze functie vanuit de heden-daagse praktijk.

In de tijd vóór Christus werd bij de joden de eredienst in de plaatselijke synagogen verzorgd door leken, niet door priesters zoals in de tempel van Jeruzalem.

In die synagogen werden psalmen, gebeden en lezingen gezongen. De zang stond daarbij onder leiding van een voorzanger. De eerste christenen zagen hun religie als een vervolmaking van de joodse godsdienst. Daarom namen zij onderdelen over van de joodse liturgie, zoals de Dienst van het woord. Voorzangers (cantors), die de zang in de synagogen plachten te leiden en zich bekeerd hadden tot het christelijk geloof, bleven hun functie uitoefenen in de samenkomsten van de jonge christelijke gemeenschappen.

Aan het einde van de vierde eeuw ondernam een ontwikkelde Spaanse vrouw, Egeria, een tocht naar het nabije oosten. In haar reisverslag beschrijft zij de liturgie van Pasen in Jeruzalem. Psalmgezang bleek daarbij een belangrijke plaats in te nemen. De psalmverzen werden afwisselend gezongen door een cantor en de vierende gemeenschap. Langzamerhand kreeg de cantor een belangrijke functie in de liturgie: hij werd de psalmist, die na de eerste lezing de antwoordpsalm zong. Hij had een eigen boek, het cantatorium, en een speciale plaats: op de trap (gradus) van het leesgestoelte. Vandaar dat de antwoordpsalm de naam Graduale kreeg. Latere ontwikkelingen in de kerkmuziek leidden ertoe dat de rol van het volk beperkt werd tot het luisteren van wat de geschoolede zangers van het koor ten gehore brachten. De oude functie van de cantor, het afwisselend zingen van psalmen met de gelovigen, was hiermee geheel vervallen.

Liturgische vernieuwing

De rol van het gelovige volk bleef uiteindelijk beperkt tot het 'bijwonen' van eucharistievieringen, waarbij men zich met behulp van rozenkrans of kerkboek bezighield met eigen gebeden en overwegingen. Om de gelovigen meer actief te betrekken bij de liturgie ontstond rond 1900 de Liturgische Beweging. De leiders van de beweging probeerden een meer actieve deelname van gelovigen te bereiken door hen te leren de liturgische teksten te volgen en te verstaan. Dit gebeurde door de uitgave van missalen en door het gezamenlijk zingen van acclamaties en eenvoudige liturgische gezangen.

Het Tweede Vaticaanse Concilie zorgde voor een liturgische omwenteling en promoveerde de gelovigen officieel van aanwezigen tot actieve en wezenlijke deelnemers aan liturgische vieringen. Het samen zingen van liturgische gezangen (geen devotieliederen!) en acclamaties werd gezien als een belangrijk middel tot deze actieve deelname (participatio activa).

De cantor terug

Om deze ontwikkeling concreet gestalte te geven werd in de Algemene Inleiding op het Romeins missaal (1970) bepaald: "Er behoort een voorzanger of een koorleider te zijn om de volkszang te leiden en te ondersteunen. Zelfs als er geen koor is, moet de voorzanger de verschillende gezangen leiden waaraan het volk zijn aandeel heeft." In 2004 verscheen de Nederlandse vertaling van de opvolger van de Algemene Inleiding van het Romeins missaal onder de titel "Algemeen Statuut van het Romeins missaal".

Dit Algemeen Statuut zal in alle parochies aanwezig zijn, want het is uitgegeven als bijlage bij het directorium voor het kerkelijk jaar 2004/2005. In het Algemeen Statuut wordt de functie van cantor nauwkeuriger en uitvoeriger omschreven dan in de Algemene Inleiding. Omdat het Algemeen Statuut geen register heeft, geef ik hierbij een opsomming van de nummers eruit die te maken hebben met de functie van cantor: 39-41, 48, 52, 61, 61, 71, 83, 87, 102, 104, 119, 129, 309, 366 en 367.

Kwaliteiten

De waarde van een cantor voor de liturgie staat of valt met zijn of haar instelling van kwaliteiten. Persoonlijke betrokkenheid bij de liturgie is een eerste vereiste. Deze betrokkenheid zal de cantor motiveren zich verder te ontwikkelen (cantorcursus NSGV) en voorkomt ongewenst solistisch gedrag. De cantor dient voldoende zangtechnisch geschoold te zijn. Hij of zij moet zelfstandig de psalmen en gezangen uit de bundel 'Gezangen voor de Liturgie (GvL) kunnen instuderen en deze goed kunnen uitvoeren. Het spreekt vanzelf dat vooraf met de organist overlegd wordt over zaken als tempo en wijze van uitvoering. Het is niet eens strikt noodzakelijk dat een cantor goed kan dirigeren. Een uitnodigend gebaar aan het volk is veelal voldoende. Om een juiste keuze van liederen te kunnen maken is een meer dan gemiddelde kennis van liturgie noodzakelijk. Liederendienen betrekking te hebben op de lezing en moeten op hun plaats passen in de viering en de tijd van het kerkelijk jaar. Om te bereiken dat liederen geïntegreerd worden in het geheel van de viering, is overleg vooraf met de voorganger nodig. Met een enkele verwijzing naar een lied bij de inleiding, in de homilie of bij het slotwoord kan de voorganger duidelijk maken dat de gezongen liederen meer zijn dan alleen muzikale omlijsting.

De cantor in de praktijk

Als een parochie een of enkele goede cantors rijk is, hoeft er niet altijd een koor te zijn voor de kerkmuzikaal verantwoorde Eucharistieviering of Woord- en Communie-

viering. Dat kan een enorme verlichting betekenen voor de koren, die soms grote problemen hebben met het goed verzorgen van meerdere vieringen in een weekend. Vaak neemt men dan zijn toevlucht tot een 'Mis met liedjes', waarbij alleen een organist de volkszang begeleidt. Met een cantor erbij kan het zoveel beter en liturgisch rijker, althans als de functie van de cantor niet beperkt blijft tot het "trekken" van de volkszang. De cantor kan namelijk naast gezamenlijk gezongen liederen en acclamaties ook afwisselend met het volk Kyrie-litanieën (GvL 211 e.v.), alle vaste gezangen en daarvoor geëigende liederen (bv GvL 541, 546, 642, 647, 648) zingen. De plaats van de cantor is uiteraard vóór het volk. Alleen vanaf die plaats is een zinvolle gezongen dialoog mogelijk met het volk en kan hij of zij de volkszang leiden. Een (koor)orgel vóór in de kerk zou natuurlijk ideaal zijn, maar als er alleen een orgel achter in de kerk staat, kan een goede organist ook van daaruit de volkszang uitstekend begeleiden. Als de cantor alleen zingt – bijvoorbeeld de psalmverzen – geeft in dat geval een mooie begeleiding met lange akkoorden de cantor de nodige vrijheid, terwijl tegelijkertijd storende oneffenheden als gevolg van de afstand tussen cantor en organist vermeden worden.

Antwoordpsalm

Voor de cantor is een zeer belangrijke rol weggelegd bij de antwoordpsalm: "na de eerste lezing volgt doorgaans de antwoordpsalm, die een integraal deel is van de liturgie van het woord en die van groot liturgisch en pastoraal belang is, omdat zij de overweging van het woord van God bevordert. (...) Het verdient de voorkeur dat de antwoordpsalm gezongen wordt voorgedragen, minstens het antwoord van het volk. De psalmist of cantor van de psalm draagt de psalmverzen voor vanaf de ambo of op een andere geschikte plaats, terwijl de gehele vergadering is gezeten en luistert." (61)

Er zullen weinig koren zijn die alle antwoordpsalmen, zoals zij in GvL staan, kunnen zingen. Een cantor die redelijk muziek leest,

kan het wél! In vieringen met een goede cantor kan bijna altijd de antwoordpsalm gezongen worden die het lectionarium aan-geeft! Dit is veel rijker en zinvoller dan het altijd weer zingen van een standaardpsalm of een strofisch lied als 'tussenzang'. Met een cantor kan ook in alle vieringen het hallelujavers vóór het evangelie gezongen worden. Met een beetje creativiteit kunnen vrijwel alle teksten van deze verzen ingepast worden in bestaande muzikale patronen, zodat in veel vieringen het vers gezongen kan worden dat direct betrekking heeft op het

daarop volgende evangelie. Weer een voorbeeld van liturgische verrijking.

Bovendien is het repertoire liturgische liederen van een goede cantor veel groter dan dat van een koor, wat een goede keuze uit deze liederen voor een viering ten zeerste vergemakkelijkt. Kortom, **een cantor is zeker geen surrogaat voor een koor, maar vervult een nieuwe en zeer zinvolle liturgische functie naast die van onze koren.**

Adriaan van Roode
Uit: Jubilate, 38ste jrg./nr.2/mei 2005

SALARIËRING KERKMUSICI

Onderstaand de salarissen van de kerkmusici, zoals die in het kader van de ter zake geldende regelingen voor 2006 zijn voorgeschreven. De salarissen van de kerkmusici zijn in overleg met de betreffende vakorganisaties ten opzichte van 2005 verhoogd met 1,4% op basis van de gemengde index en vervolgens afgerond op € 0,05. De nieuwe salarissen bedragen:

<i>Bevoegdheid</i>	<i>Bruto uurtarief dirigent en organist</i>	<i>Bruto uurtarief dirigent of organist</i>
Niveau I	€ 39,10	€ 26,05
Niveau II	€ 34,20	€ 22,80
Niveau III	€ 29,35	€ 19,20

De salariëring van de kerkmusicus die niet valt onder een van bovenstaande bevoegdheidscategorieën, maar die niettemin een arbeidscontract heeft gesloten met de parochie, luidt als volgt:

<i>Bevoegdheid</i>	<i>Bruto uurtarief dirigent en organist</i>	<i>Bruto uurtarief dirigent of organist</i>
Niveau A	€ 14,45	€ 16,30
Niveau B	€ 16,30	€ 11,10

Een orgel voor Gerardus

Het komt tegenwoordig weinig meer voor: de plaatsing van een nieuw pijporgel in een Limburgse kerk. Reden te meer om in het kort aandacht te geven aan het nieuwe orgel van de Gerarduskapel te Wittem.

Het zal de bezoekers van de kapel al zijn opgevallen: de aanwezigheid van een fraaie eiken orgelkast naast het altaar, op de plaats waar voorheen een gammel elektronisch orgeltje dienst deed. Kast en speeltafel zijn vervaardigd van hoogwaardige materialen; de klavieren zijn belegd met ebbenhout en been en de kast is verfraaid met houtsnijwerk. Het geheel past zeer goed in het interieur van de kapel.

De orgelcommissie (bestaande uit Frans Jespers, Rob van Wilgenburg en de provinciaal van de congregatie van de Redemptoristen, pater Janssens) heeft gekozen voor een instrument van de firma Fama

en Raadgever, gebouwd in 1995. Het orgel heeft mechanische tractuur en negen stemmen, verdeeld over drie klavieren en vrij pedaal.

Een lange zoektocht ging vooraf aan de keuze voor dit orgel. Uiteindelijk kwam de commissie in Muiden terecht, waar de organist van de Hervormde Kerk, een huisorgel te koop had: een instrument speciaal gebouwd voor het uitvoeren van Franse barokmuziek. Dit verklaart de aanwezigheid van een regaal 8' (met intiem en nasaal karakter) op een apart, derde klavier, als aanvulling van het prestantenkoor op het eerste en het fluitenkoor op het tweede klavier. De drie manualen met gezamenlijk acht stemmen maken een schat aan klankcombinaties mogelijk.

De transformatie van huisorgel tot kerkorgel ging met een ingrijpende verbouwing gepaard. De winddruk werd verhoogd, de intonatie gewijzigd en een Subbas 16' op het pedaal toegevoegd. Verder werden een grotere balg en een zwaardere motor geplaatst, en er werd een vlonder gebouwd, waarop het orgel rust, en waarin zich de windvoorziening en het mechaniek van de nieuwe Subbas bevinden. Deze werkzaamheden werden uitgevoerd door de firma Flentrop en door de oorspronkelijke meubelmaker van het orgel, W. Dijkhuizen.

Het orgel is op 5 juni plechtig ingewijd. Een mooie aanwinst voor de Gerarduskapel, haar bezoekers en het muziekleven in Wittem!

Organist Rob van Wilgenburg aan de klavieren van het nieuwe orgel

Rob Peters

Cursusverslag

Verslag van de kinderkoördirigentendag 22-10-2005 van de werkgroep KKK (Kind - Koor - Kerk) te Limburg, in het gemeenschapshuis Groenewoud te Weert

Gastspreker tijdens deze dag was Sylvère van Lieshout. Hij opende zijn verhaal met een stukje videoband van de kinderkooracademy, (www.kinderkooracademy.nl). Voor kinderkoördirigenten is er een post HBO-opleiding te volgen van 1 tot 4 jaar. Verder worden daar regelmatig bijscholingscursussen gegeven voor kinderkoördirigenten. Op internet kunnen kinderkoördirigenten informatie vinden bij www.4mains.nl.

Belangrijk voor een kinderkoördirigent is dat deze "geraakt" wordt door de kinderen en dat hij of zij kan genieten van het resultaat. Eveneens is het van belang om het voor kinderen zo in te richten dat het voor de kinderen leuk is. Het werkt bijzonder goed om de kinderen een vaste plaats in de groep te geven.

Tijdens deze dag werd er extra aandacht geschonken aan de zogenaamde brommers bij een kinderkoor en hoe je daar mee om kunt gaan. Er zijn notoire- en gelegenheidsbrommers. Vaak is dit een kwestie van concentratie. Probeer de aandacht af te leiden van het zingen en probeer te werken met natuurgeluiden bijvoorbeeld het huilen van een wolf, meeuwgeluiden, etc..

Hiervoor gaf Sylvère de volgende tips:

- * Zorg voor veiligheid in de omgeving.
- * Herhaling is een randvoorwaarde die je moet creëren.
- * Individuele aandacht en benadering zijn erg belangrijk.
- * Geschikt repertoire. In het begin niet een te grote toonumfang.
- * Toonovername (van gemakkelijk naar moeilijker).

Liederen die geschikt zijn als inzinglied bij een kinderkoorrepetitie zijn: Tango, Ajo, Nana popo (zie: "Hoi een lied").

Verder werd deze dag aandacht besteed aan slag en repetitietechniek. De openingsvraag was: Waarom wordt iemand dirigent? In de groep werden 3 enveloppen met een opdracht erin uitgedeeld. Inspireert het dirigeren? Dirigeert hij mee of geeft hij leiding? Wie bepaalt uiteindelijk wat er gebeurt?

De volgende liederen werden doorgezongen en geoefend: Ahrirang (Koreans volkslied); "Because the Lord is my shepherd". Guido Grond heeft dit lied van een toelichting voorzien. Dit is gebaseerd op Psalm 23, het is neutraal en kan gebruikt worden als tussenzang tussen de eerste en tweede lezing.

Als slot van de dag hebben we de canon Sanctus (Taizé) doorgezongen. Toelichting van Guido Grond: De canon Sanctus is niet bedoeld in de plaats van het Heilig, maar kan wel als communiegedezongen worden.

Met trots kunnen we vaststellen dat deze studiedag geslaagd is. We kunnen terugzien op een leerzame, inspirerende en gezellige dag.

Nederweert,
Helna Beelen – Oosterbos.

Jubilea en onderscheidingen

KOORJUBILEA

Gennep,	<i>H.Norbertus;</i>	Gemengd Koor St.Norbertus, 25 jaar op 26 nov. 2005.
Wahlwiller,	<i>H.Cunibertus;</i>	Schola Cantorum, 25 jaar op 26 maart 2006.

ONDERSCHIEDINGEN IN ZILVER

Gennep,	<i>H.Norbertus;</i>	Mw.J.Gietemans, Mw.T.Kempens, Mw.R.Teunissen, Hr.J.Deters, Hr.P.Noijs.
Bemelen,	<i>H.Laurentius;</i>	Mw.A.M.Th.Beijers-van Laarhoven, Hr.J.A.ten Tije.
Buchten,	<i>H.Catharina;</i>	Hr.J.M.Donners.
Eil,	<i>H.Antonius Abt;</i>	Mw.E.M.C.Triepels-Camp.
Maastricht,	<i>H.Anna;</i>	Hr.H.Wijenberg.
Posterholt,	<i>H.Matthias;</i>	Mw.D.van Breugel.
Vlodrop,	<i>H.Martinus;</i>	Mw.C.E.T.Rieken-Meuwissen.
Voerendaal,	<i>H.Laurentius;</i>	Mw.Th.Cuijpers.
Wahlwiller,	<i>H.Cunibertus;</i>	Hr.L.v.d.Weyer dirigent, Hr.J.Spaubeek voorzitter.

ONDERSCHIEDINGEN IN GOUD

Vlodrop,	<i>H.Martinus;</i>	Mw.J.M.Joosten-Jacob.
-----------------	--------------------	-----------------------

OVERIGE HULDIGINGEN d.m.v. EREDIPLOMA en/of KAARS.

Mook,	<i>H.Antonius Abt;</i>	Hr.J.W.J.Poelen 55 jaar koorzang.
Offenbeek,	<i>Onbevlekt Hart van Maria;</i>	Hr.M.L.Verlinden 50 jaar koorzang,
		Hr.J.W.Koch 55 jaar koorzang.
Steyl,	<i>H.Rochus;</i>	Hr.W.Doumen, Hr.J.Roggen, Hr.P.Adams, Hr.H.Olde Olthoff en de Hr.J.Stoffels i.v.m. hun afscheid van het Gregoriaanse Kerkkoor.

ERETEKENEN VOOR BIJZONDERE VERDIENSTEN

Meerlo,	<i>H.Johannes de Doper;</i>	Hr.H.J.P.Graste.
Rimburg,	<i>H.Drievuldigheid;</i>	Hr.P.J.Wassen.

*Het diocesaan bestuur wenst alle hiervoren vermelde koren en koorzangers
van harte proficiat met de hun toegekende onderscheiding
vanwege hun kerkmuzikale trouw aan de lofzang Gods.*

MUZIEK IN DE LITURGIE:

VELE FUNCTIES EN EVEN ZOVEEL KLANKEN:

In het voor dirigenten en koren onmisbare 'Overzicht van de gezangen - 1 (27 nov.2005-14 april 2006) van de Werkgroep voor Liturgie Heeswijk wordt in het 'Woord vooraf', blz. 2, over het bovenstaande het volgende gezegd:

“Muziek in de liturgie heeft vele functies en even zoveel klanken.

Zingen is VERKONDIGEN.

We zingen een tekst die verstaan wil worden, we verkondigen Gods Woord (een psalm, een bijbellied) of zetten de toon voor de overweging (meditatie, uitleg).

Zingen is BIDDEN.

We roepen tot God: wees aanwezig, red mij, red ons, geef rust aan..., wees barmhartig. In een lied krijgen de woorden vleugels, ze stijgen op, gaan boven zichzelf uit. Zingende vinden we antwoord, wellicht laat God zich horen in de stilte tussen de noten.

Zingen is BIJEENBRENGEN.

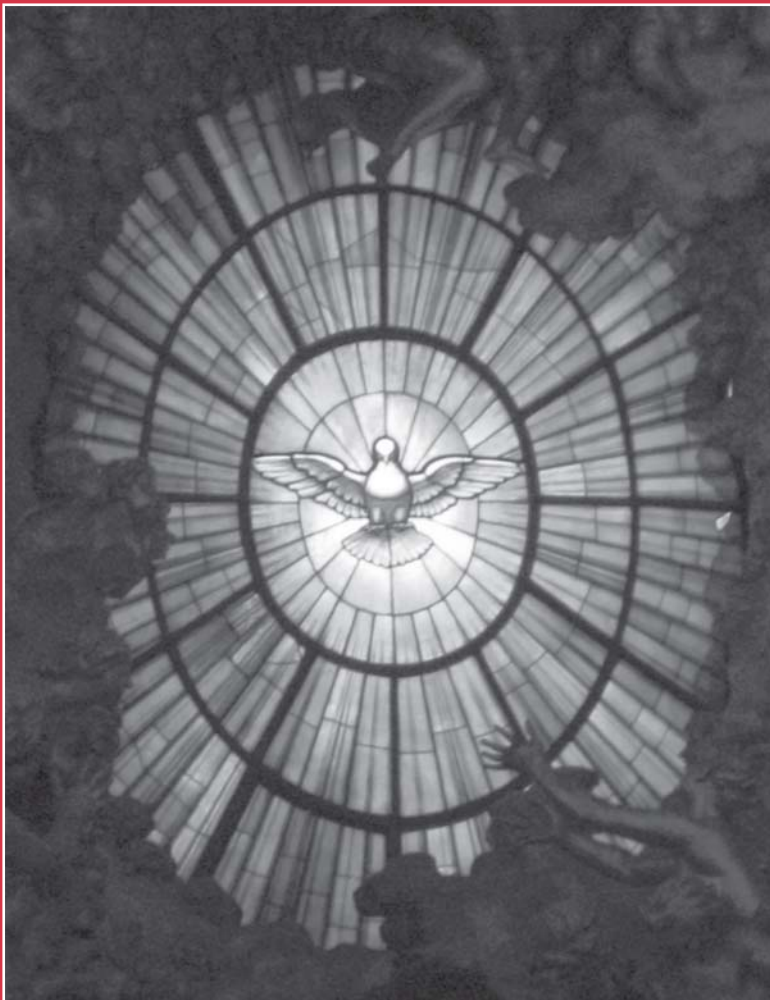
Jij zingt met mij en ik met jou. We zingen samen, onze stemmen vormen één klank. Door te zingen ontdekken we dat we één gemeenschap zijn, meerstemmig, harmonieus, soms met veel dissonanten (die altijd oplossen, zo gaat dat in de muziek.)

Zingen is....

zoveel stemmen, zoveel belevingen. Zingen in de liturgie is onmisbaar.”

2006

Jaar van de H. Geest

*Breek, o Geest, nu door in ons,
Geest van vuur en Geest van leven.*

(LDII – 932)

